

***Aktualizacja
Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Polanka Wielka
na lata 2014 – 2018
z uwzględnieniem perspektywy
na lata 2019 – 2022***

PROJEKT

Polanka Wielka, październik 2014

**Opracowanie wykonano na zlecenie
Wójta Gminy Polanka Wielka
32-607 Polanka Wielka, ul. Długa 61**

**Wykonawca:
mgr inż. Magdalena Bochenek**

I. Cel i zakres opracowania.....	5
1. Metodyka opracowania i główne warunkowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Polanka Wielka.	7
2. Priorytety ekologiczne dla gminy Polanka Wielka.	9
II. Charakterystyka gminy.....	11
1. Dane ogólne.....	11
2. Podstawowe funkcje gminy.....	11
3. Struktura ludności.....	12
4. Infrastruktura techniczno inżynierska.....	12
4.1. Gospodarka wodna.....	13
4.2. Gospodarka ściekowa - oczyszczalnia ścieków.....	13
4.3. Zaopatrzenie w gaz i energię elektryczną.....	15
4.4. Ciepłownictwo.....	15
4.5. Odpady.....	15
III. Środowisko naturalne.....	18
1. Klimat.....	18
2. Geologia i geomorfologia.....	19
2.1. Geologia.....	19
2.2. Geomorfologia.....	19
2.3. Gleby.....	20
3. Hydrografia.....	21
3.1. Wody powierzchniowe.....	21
3.2. Wody podziemne.....	22
4. Szata roślinna, świat zwierząt.....	24
5. Obszary i obiekty przyrodnicze chronione prawem, Obiekty zabytkowe.....	26
5.1. Obszary chronione.....	26
5.2. Obiekty chronione.....	26
5.3. Siedliska cenne przyrodniczo.....	29
6. Stan środowiska przyrodniczego – zagrożenia i przekształcenia.....	30
6.1. Powierzchnia ziemi.....	30
6.2. Stan gleb.....	31
6.3. Powietrze atmosferyczne.....	32
6.3.1. Stan powietrza w Gminie.....	33
6.3.2. Emisja komunikacyjna.....	34
6.3.3. Zanieczyszczenia z rolnictwa.....	34
6.4. Depozycja zanieczyszczeń z opadów.....	35
6.5. Stan wód.....	37
6.6. Klimat akustyczny.....	39
6.6.1. Hałas.....	39
6.6.2. Wibracje.....	41
6.6.3. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	41
6.7. Przekształcenia siedlisk.....	43
7. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.....	44
IV. Podstawowe uwarunkowania dla opracowania aktualizacji programu wynikające z uregulowań prawnych i dokumentów strategicznych.....	45
1. Uwarunkowania zewnętrzne opracowania „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Polanka Wielka na lata 2014 – 2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019 – 2022”.....	45

2. Polityka i strategia kraju	46
2.1. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016	46
2.2. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	47
2.3. Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku	48
2.4. Narodowa Strategia Spójności 2007-2013	49
2.5. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych	50
2.6. Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz program działań na lata 2007-2013	51
2.7. Program Wodno – Środowiskowy Kraju	51
V. Program ochrony środowiska dla gminy Polanka Wielka	53
1. Program poprawy w dla pola: Jakość wód i stosunki wodne	53
2. Program poprawy dla pola: Powietrze atmosferyczne	56
3. Program poprawy dla pola: Hałas i wibracje	59
4. Program poprawy dla pola: Promieniowanie elektromagnetyczne	61
5. Program poprawy dla pola: Lasy	62
6. Program poprawy dla pola: Obszary chronione i tereny zieleni urządzonej.	64
7. Program poprawy dla pola: Gleby	66
8. Program poprawy dla pola: Zagrożenia naturalne i poważne awarie.	67
9. Program poprawy dla pola: Edukacja ekologiczna	68
10. Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska	70
VII. Harmonogram rzeczowy realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Polanka Wielka	71
IV. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.	87

I. Cel i zakres opracowania

Rozwój cywilizacji nieoderwalnie związany jest z ingerencją we wszystkie komponenty środowiska naturalnego w tym zdrowie i życie ludzi.

Dlatego przyjmuje się, że jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do życia w czystym środowisku. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku stanowi, iż Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie działalności gospodarczej i społecznej przy jednoczesnym niedopuszczeniu do dalszej degradacji środowiska naturalnego oraz na podejmowaniu działań zmierzających do restytucji zniszczonych elementów środowiska. Istota rozwoju zrównoważonego polega więc na tym, aby zapewnić zaspokojenie obecnych potrzeb bez ograniczania przyszłym pokoleniom możliwości czerpania z zasobów naturalnych.

Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne podległym sobie jednostkom administracyjnym, zatem na nich również spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu Ochrony Środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Efektywność działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Działania takie, aby były skuteczne, muszą być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem, sporządzonym na podstawie analizy sytuacji dla danego rejonu. Zadanie takie ma spełniać wieloletni Program Ochrony Środowiska.

Cele i działania proponowane w aktualizowanym „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Polanka Wielka” powinny skutkować tworzeniem warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa gminy, które służyć będą ochronie i poprawie stanu środowiska przyrodniczego a co za tym idzie komfortowi jej mieszkańców. Realizacja wytyczonych celów powinna pozytywnie wpływać na warunki życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie gminy.

Nadrzędny cel Programu Ochrony Środowiska dla gminy Polanka Wielka:

OSIĄGNIĘCIE TRWAŁEGO ROZWOJU GMINY, POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO JEJ MIESZKAŃCÓW, ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI GMINY WYNIKAJĄCE Z POPRAWY STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Program swoją strukturą bezpośrednio nawiązuje do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009–2012 z perspektywą do roku 2016. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Polanka Wielka na lata 2014-2018 z perspektywą na lata 2019-2022, określający kierunki polityki ekologicznej należy traktować jako wypełnienie obowiązku aktualizacji Polityki Ekologicznej Państwa, a więc odniesienia

jej celów i niezbędnych działań do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz stanu środowiska. Stwarza to, z jednej strony szansę szybkiego rozwiązania wielu problemów ochrony środowiska i poprawy jakości życia mieszkańców, między innymi poprzez możliwość korzystania ze środków finansowych UE, z drugiej strony oznacza konieczność spełnienia wymagań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz osiągnięcia celów wspólnotowej polityki ekologicznej. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r., Nr 25 poz. 150 z późn. zm.) w art. 17 obliguje organy wykonawcze gminy do sporządzenia i uchwalenia programu ochrony środowiska obejmującego okres czterech lat uwzględniającego działania na kolejne cztery lata.

„Program...” przedstawia aktualny stan środowiska, określa niezbędne działania zmierzające do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam „Program...” nie jest dokumentem stanowiącym, ingerującym w uprawnienia poszczególnych jednostek administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Należy jednak oczekiwać, że poszczególne jego wytyczne i postanowienia będą respektowane i uwzględniane w planach szczegółowych oraz działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska. Założono, że jak dotychczas kształtowanie polityki ekologicznej w gminie Polanka Wielka będzie miało charakter procesu ciągłego, z jednoczesnym zastosowaniem metody programowania „kroczącego”, polegającej na cyklicznym weryfikowaniu perspektywicznych celów w przekrojach etapowych i wydłużaniu horyzontu czasowego „Programu” w jego kolejnych edycjach.

1. Metodyka opracowania i główne warunkowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Polanka Wielka.

Sposób opracowania przedmiotowego dokumentu został podporządkowany metodologii właściwej dla planowania strategicznego, polegającej na:

- **określeniu diagnozy stanu środowiska przyrodniczego** w gminie, zawierającej charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska wraz z oceną ich stanu;
- **określeniu kreatywnej części Programu** poprzez konkretyzację (uszczegółowienie) celów głównych oraz ich racjonalizację w postaci sformułowania listy działań;
- **scharakteryzowaniu uwarunkowań realizacyjnych** Programu w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, źródeł finansowania, ocen oddziaływania na środowisko planowania przestrzennego;
- **określeniu** zasad monitorowania.

Źródłami informacji dla Aktualizacji Programu... były materiały i informacje uzyskane: z Urzędu Gminy Polanka Wielka (w tym dokumenty i opracowania własne Urzędu), z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (w tym dokumenty udostępniane na stronach internetowych), oraz dane publikowane i udostępniane na stronach internetowych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Wojewódzki Urząd Statystyczny, Państwową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Krakowie, a także prace instytutów i placówek naukowo – badawczych z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami, jak również dostępna literatura fachowa.

Jako punkt odniesienia przyjęto aktualny stan środowiska oraz stan infrastruktury techniczno - inżynierskiej na dzień 31.12.2013 r., przy czym w uzasadnionych sytuacjach posługiwano się również nowszymi danymi. W przypadku braku danych bieżących odnoszono się do ostatnich dostępnych informacji.

Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Polanka Wielka na lata 2014 – 2018 Jest jednocześnie aktualizacją i kontynuacją dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska ...” którego aktualizacją podjęła Rada Gminy Polanka Wielka Uchwałą Nr XXXII/183/09 z dnia 10 listopada 2009 r.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo Ochrony Środowiska” (Dz. U. z dnia 20 czerwca 2001 r. nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami), określa w art. 14 ust. 2, iż politykę ekologiczną przyjmuje się na cztery lata, i że przewiduje się w niej działania w perspektywie obejmującej kolejne cztery lata. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Polanka Wielka na lata 2014 – 2018 zawiera cele i zadania krótkookresowe do 2018 oraz cele długookresowe do 2022 r. Ocena i weryfikacja realizacji zadań Programu dokonywana będzie zgodnie z wymogami co 2 lata od przyjęcia dokumentu, stwarzając możliwości weryfikacji i aktualizacji przedmiotowego dokumentu.

Prawo ochrony środowiska zobowiązuje do sporządzenia programów ochrony środowiska uwzględniających:

- *cele ekologiczne,*
- *priorytety ekologiczne,*
- *rodzaj i harmonogram działań ekologicznych,*
- *środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekologiczne i środki finansowe.*

W związku z istnieniem zależności pomiędzy stanem środowiska, jakością jego poszczególnych komponentów i rozwojem gospodarczym istnieje ścisła relacja pomiędzy jakością jego poszczególnych komponentów i rozwojem gospodarczym, w związku z powyższym zaprezentowano:

- *podejście sektorowe, w odniesieniu do analizy aktualnego stanu środowiska, w odniesieniu do analizy aktualnego stanu środowiska oraz monitorowania jego przyszłych zmian,*
- *podejście integralne, dotyczące określenia działań niezbędnych do realizacji w dziedzinie ochrony środowiska, związanych z głównymi kierunkami rozwoju gminy.*

W oparciu o przeprowadzoną analizę aktualnego stanu środowiska dokonano:

- *analizy słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń gminy w zakresie ochrony środowiska,*
- *określenia środowiska zewnętrznego – scharakteryzowano uwarunkowania realizacyjne Programu w zakresie rozwiązań prawno – instytucjonalnych oraz źródeł finansowania zewnętrznego,*
- *zdefiniowano priorytety ochrony środowiska,*
- *skonkretyzowano priorytety przez sformułowanie listy zadań, opracowano system monitorowania Programu.*

Za sporządzenie programu ochrony środowiska odpowiada Wójt Gminy, a z ich wykonania, co dwa lata wykonywane będą raporty przedstawiane Radzie Gminy.

2. Priorytety ekologiczne dla gminy Polanka Wielka.

Priorytety ekologiczne dla konkretnej gminy określone są na podstawie diagnozy poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy, uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne) i wewnętrzne, oraz wymagania w zakresie jakości środowiska. Rozwiązanie priorytetowych problemów z zakresu ochrony środowiska ma na celu poprawę stanu środowiska naturalnego gminy i terenów sąsiadujących, jak również podniesienie komfortu życia mieszkańców.

Wybór priorytetowych przedsięwzięć ekologicznych dla Gminy Polanka Wielka na lata 2014 - 2018 przeprowadzono przy ponownym zastosowaniu następujących kryteriów organizacyjnych i środowiskowych.

KRYTERIA O CHARAKTERZE ORGANIZACYJNYM

- wymiar przedsięwzięcia (ponadlokalny i publiczny),
- zaawansowanie przedsięwzięcia w realizacji ,
- konieczność realizacji przedsięwzięcia ze względów prawnych,
- zabezpieczenia środków na realizację lub o możliwość uzyskania dodatkowych zewnętrznych środków finansowych (z Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych lub krajowych),
- efektywność ekonomiczna przedsięwzięcia ,
- znaczenie przedsięwzięcia w skali regionalnej,
- spełnianie wymogów zrównoważonego rozwoju-zgodność przedsięwzięcia dla rozwoju gospodarczego gminy,

KRYTERIA O CHARAKTERZE ŚRODOWISKOWYM

- możliwość likwidacji lub ograniczenia najpoważniejszych zagrożeń dla środowiska i zdrowia ludzi,
- zgodność z celami i priorytetami ekologicznymi określonymi w Polityce Ekologicznej Państwa,
- zgodność z międzynarodowymi zobowiązaniami Polski w zakresie ochrony środowiska,
- skala dysproporcji pomiędzy aktualnym i prognozowanym stanem środowiska a stanem wymaganym przez prawo,

- *skala efektywności ekologicznej przedsięwzięcia (efekt planowany, tempo jego osiągnięcia),*
- *wieloaspektowość efektów ekonomicznych przedsięwzięcia (możliwość jednoczesnego osiągnięcia poprawy stanu środowiska w zakresie kilku elementów środowiska),*
- *w odniesieniu do gospodarki odpadami istotnym kryterium była zgodność proponowanych zadań z wymogami kształtowania nowoczesnej gospodarki odpadami poprzez priorytetowe traktowanie tworzenia systemów, działań w zakresie zbiórki i transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.*

PRIORYTETY EKOLOGICZNE DLA GMINY POLANKA WIELKA

Na podstawie powyższych kryteriów wyznaczono następujące zadania priorytetowe dla gminy z zakresu ochrony środowiska:

- *ochrona jakości wód podziemnych na obszarze gminy,*
- *eksploatację zbiorników wód podziemnych w sposób minimalizujący naruszenie naturalnego pola hydrodynamicznego*
- *zabezpieczenie dostaw wody dla Gminy,*
- *modernizacja i rozbudowa istniejącego systemu kanalizacji i wodociągów,*
- *regulacja stosunków wodnych,*
- *termomodernizacja Gminy,*
- *poprawa stanu gospodarki odpadami poprzez kontynuowanie nowoczesnego, kompleksowego systemu,*
- *osiągnięcie wymaganych standardów dla jakości powietrza atmosferycznego poprzez termomodernizację gminy,*
- *edukacja ekologiczna mieszkańców gminy w celu podniesienia ich świadomości ekologicznej,*
- *ochrona krajobrazu i dziedzictwa kulturowego będących atutami gminy.*

I. Charakterystyka gminy

1. Dane ogólne

- gmina **wiejska**,
- powiat oświęcimski,
- województwo **małopolskie**,
- powierzchnia gminy: **2 326 ha**,
- dane teleadresowe :
 - 32-607 Polanka Wielka, ul. Długa 61
 - Tel. (0*33) 848 80 08, 848 82 77; fax: (0*33) 848 80 09
 - Internet: www.polanka-wielka.pl
 - e-mail: wojt@polanka-wielka.pl, gmina@polanka-wielka.pl

2. Podstawowe funkcje gminy

Polanka Wielka to gmina wiejska o charakterze rolniczym położona w województwie małopolskim na terenie powiatu oświęcimskiego, w odległości 14 km na południowy wschód od Oświęcimia. Gmina stanowi 5,92% powierzchni powiatu i jest najmniejszą samodzielną gminą w powiecie oświęcimskim i jedną z najmniejszych w Polsce. Zajmuje powierzchnie 2 326 ha.

Gmina położona jest na północnym skraju wysoczyzny osieckiej, która zajmuje obszar pomiędzy dolinami rzek: Soły, Skawy i Wisły. Północną granicę stanowi linia progu Grojec, Polanka Wielka, Piotrowice; południową szosa Kęty - Andrychów, gdzie zaczyna się Pogórze Karpackie. Sąsiaduje z Oświęcimiem, Osiekiem i Przeciszowem.

Na terenie gminy krzyżują się drogi na: Zator, Przeciszów, Osiek, Kęty, Brzeszcze oraz Oświęcim, Andrychów, Piotrowice. Do podstawowych atutów gminy należy korzystne położenie na pograniczu dużych aglomeracji śląskiej i krakowskiej, dobrze rozwinięta sieć dróg i pozostała infrastruktura, wysoka kultura rolna oraz techniczna mieszkańców, stosunkowo zrównoważony rozwój gospodarki.

Użytki rolne stanowią 90,2 % powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych. Dominującą rolę wśród upraw roślinnych zajmują zboża oraz ziemniak i warzywa gruntowe. W hodowli przeważa produkcja trzody chlewnej.

Działalność rolnicza zapewnia utrzymanie ok. 48 % ludności. Wyposażenie gospodarstw w sprzęt rolniczy jest dobre. Na terenie Polanki Wielkiej istnieją dogodne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz agroturystyki. Charakterystyczną cechą lokalnej gospodarki jest prowadzona tutaj od czasów średniowiecza hodowla karpia i występowanie stawów hodowlanych. Hodowlane stawy rybne zajmują powierzchnię ok. 3 ha.

Powierzchnia lasów jest niewielka i wynosi ok. 11,05 % powierzchni gminy.

- *użytki rolne - 90,2%,*
- *las i grunty leśne 4,8 %.*

Zarejestrowanych w systemie Regon¹ (dane z roku 2012) jest ok. 305 jednostek, w tym:

- *w sektorze rolniczym 11 podmiotów,*
- *w sektorze przemysłowym 44 podmioty,*
- *w sektorze budowlanym 61 podmiotów.*

Wskaźnik przedsiębiorczości, czyli liczba przedsiębiorstw przypadająca na 1000 mieszkańców wynosi w Polance Wielkiej 45. Ponadto ludność gminy zatrudniona jest w sektorze publicznym, oraz z firmach prywatnych głównie . Na terenie gminy brak bazy agroturystycznej.

3. Struktura ludności

Gminę zamieszkuje 4248 mieszkańców. W strukturze ludności największy udział stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym, co wpływa pozytywnie na potencjał gminy.

Tabela 1	Liczba ludności na terenie gminy Polanka Wielka (Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013)		
	Rok	2010	2011
			2012
Liczba mieszkańców		4250	4257
			4248

Liczba ludności plasuje się powyżej prognozowanej. Struktura ludności analizowanej gminy wykazuje cechy konstrukcji nie stabilnej o niewielkiej tendencji wzrostowej. W zakresie struktury płci cechuje się niewielką przewagą liczby kobiet w stosunku do liczby mężczyzn. Wzrasta liczba zarejestrowanych bezrobotnych (126 w roku 2010 - 153 w roku 2012). W latach 2010 - 2013 odnotowano niewielki ujemny przyrost naturalny.

4. Infrastruktura techniczno inżynierska.

Na terenie Gminy występuje mieszany charakter zabudowy – jednorodzinna i zagrodowa z pojedynczymi obiektami usługowymi oraz centrum usługowym usytuowanym w centrum gminy.

¹ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013 -
http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_malopolskie/portrety_gmin/powiat_oswiecimski/polanka_wielka.pdf

4.1. Gospodarka wodna .

Stopień zwodociągowania gminy wynosi 21,24%. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 38 km i wykonana jest w całości z PCV. Liczba przyłączy wodociągowych wynosi 911 szt. o długości 25,90 km. Ujęcie wody dla gminy Polanka Wielka stanowi ujęcie „Hajduga” (decyzja WOŚ.6341.116.2011 z dnia 26.01.2012r.) zlokalizowane w dolinie rzeki Bachórz na terenie wsi Polanka Wielka przy granicy z wsią Przeciszów. Ujęcie to stanowi naturalne źródło ujęte pięcioma studniami kopanymi. Poziom wody w poszczególnych studniach uzależniony jest od warunków atmosferycznych. Woda ze zbiornika pompowana jest do stacji uzdatniania wody, która składa się z lampy UV B40 o przepływie 25 m³/h.² Administratorem ujęcia jest Urząd Gminy Polanka Wielka. Ponadto zaopatrzenie w wodę odbywa się z wodociągu gminy Przeciszów, bazującego na ujęciach czwartorzędowych o dużej wydajności oraz ujęcia wody w Głębowicach, z którego korzysta kilka domostw zlokalizowanych w południowej części gminy.

Strefę ochronną gminnego ujęcia reguluje rozporządzenie Nr 13/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 listopada 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody ze źródła Hajduga w Polance Wielkiej.

4.2. Gospodarka ściekowa - oczyszczalnia ścieków.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków należy do podstawowych zadań z zakresu ochrony środowiska realizowanych w ramach rozwoju systemów inżynierskich w obszarze Gminy.

W 2012 roku ukończono budowę sieci kanalizacyjnej będącą 1 etapem inwestycji. budowa objęła 5 zadań w tym :

ZADANIE 1

- kanały grawitacyjne DN 200 L = 1393 m
- przykanaliki – 19 szt. DN 160 L = 532 m

ZADANIE 2

- kanały grawitacyjne DN 200 L = 1479 m
- przykanaliki DN 160 L = 654 m

ZADANIE 3

- Przepompownia ścieków nr 1 z zasilaniem elektrycznym i zagospodarowaniem terenu przy ul. Łąkowej.
- rurociągi tłoczne DN 200 L = 612,3 m
- kanały grawitacyjne DN 250 L = 45 m
- kanały grawitacyjne DN 200 L = 472 m

² Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oświęcimskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017-2020

- przykanaliki DN 160 L = 483 m

ZADANIE 4

- kanały grawitacyjne DN 200 L = 1341 m
- przykanaliki DN 160 L = 488 m

ZADANIE 5

- kanały grawitacyjne DN 200 L = 1445 m
- przykanaliki – 37 szt. DN 160 L = 1117 m

Na terenie Gminy istnieje rażąca dysproporcja pomiędzy systemami zaopatrzenia w wodę i odprowadzaniem ścieków (dł. sieci kanalizacyjnej wynosi 7 km). Niewiele posesji podłączonych jest do istniejącej oczyszczalni. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna wybudowana w latach 1993 –1994. Obiekt oczyszczalni zlokalizowany jest w południowo - zachodniej części Gminy. Oczyszczalnia przyjmuje ścieki z Publicznego Gimnazjum w Polance Wielkiej, pawilonu handlowego GS „SCh” w Polance Wielkiej oraz 31 budynków mieszkalnych.

W skład oczyszczalni wchodzi:

- trójkomorowy osadnik wstępny,
- bioreaktor TMB – 360,
- komora czerpna pomp technologicznych,
- komora flotacyjna,
- osadnik wtórny z cylindrem flotacji,
- urządzenie do monitoringu ilości ścieków,
- rurociąg odprowadzający ścieki z oczyszczalni do odbiornika wraz z wylotem.

Dobowy dopływ ścieków wynosi 26,2 m³/dobę, ilość osadu ściekowego wynosi ok. 6 m³ (dopuszczalna ilość 20 m³). Jest on przekazywany na oczyszczalnię ścieków w Andrychowie, gdzie zostaje przeznaczony do dalszej przeróbki. W związku z funkcjonowaniem oczyszczalni ustalono bezpośrednią strefę ochrony sanitarnej.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Bukowiec za pośrednictwem rowu melioracyjnego, do którego ścieki są doprowadzane kolektorem.

Ścieki bytowe - gospodarcze z pozostałych obiektów odprowadzane są do przydomowych osadników lub bezpośrednio do gruntu i wód powierzchniowych.

Docelowo planuje się budowę systemu kanalizacji zbiorczej z odprowadzaniem ścieków do Miejsko Przemysłowej Oczyszczalni Ścieków w Oświęcimiu. Magistrala obsługiwać będzie gminy: Oświęcim (sołectwa Stawy Monowskie, Włosienica, Poręba Wielka), Przeciszów, Polanka Wielka. Jej budowa traktowana jest jako zadanie priorytetowe. Ścieki sanitarne z zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanej przy ul. Granicznej, Stawowej i Brzozowej docelowo odprowadzane będą do systemu kanalizacji w Porębie Wielkiej. Planuje się również budowę lokalnej oczyszczalni ścieków dla zabudowy położonej w zlewni potoku Bukowiec.

4.3. Zaopatrzenie w gaz i energię elektryczną.

Sieć gazowa w gminie jest bardzo dobrze rozwinięta. Gaz doprowadzany jest do wszystkich gospodarstw domowych w gminie. Dostawa odbywa się przy pomocy średnioprężnej sieci gazowej pochodzącej z dwóch źródeł: • Stacji redukcyjno – pomiarowej SRP Oświęcim – Zaborze i SRP Oświęcim – Olszewskiego, oraz • Stacji redukcyjno pomiarowej SRP Przeciszów.

Głównym dostawcą energii elektrycznej na terenie Polanki Wielkiej jest Rejon Energetyczny Kęty. Energia rozprowadzana jest za pomocą sieci średniego napięcia o mocy 15 kV, zasilana przez Główne Punkty Zasilania w Zatorze i Oświęcimiu (GPZ Zator oraz GPZ Oświęcim). Sieć niskiego napięcia jest zasilana przez 14 stacji transformatorowych.

4.4. Ciepłownictwo.

Budynki są w większości ogrzewane paliwami stałymi przez lokalne kotłownie.

4.5. Odpady.

Celem nadrzędnym gminnego systemu gospodarki odpadami jest zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów "u źródła", odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów nie wykorzystanych.

Do jego osiągnięcia konieczne jest podjęcie następujących zadań:

- Rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów.
- Zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- Wyeliminowanie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych.
- Bieżąca likwidacja dzikich wysypisk.
- Zwiększenie stopnia unieszkodliwiania i wykorzystania osadów ściekowych.
- Propagowanie czystej produkcji.
- Eliminacja praktyk nieprawidłowego postępowania z odpadami.

- Monitorowanie podejmowanych działań z zakresu gospodarki odpadami.
- Edukacja ekologiczna .

W okresie objętym analizą z terenu gminy zebrano:

Tabela 2	Ilość odpadów zbieranych w gminie [Mg]			
	2011 r.	2012 r.	2013 r.	Sposób zagospodarowania poszczególnych rodzajów odebranych odpadów odzysk/unieszkodliwianie
Rodzaje odpadów				
Odpady komunalne 20 03 01	366	497,74	552,25	Odzysk i unieszkodliwianie
Odpady ulegające biodegradacji zawarte w odpadach komunalnych			11,9	odzysk
Odpady wielkogabarytowe				
Odpady zawierające PCB				
Oleje odpadowe				
Zużyte baterie i akumulatory	0,39	0,43	0,38	odzysk
Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	0,9	3,9	3,9	odzysk
Odpady zawierające azbest	49,59	38,74	19,64	unieszkodliwianie
Przeterminowane pestycydy				
Zużyte opony	bd	bd	bd	odzysk
Odpady budowlane i rozbiórkowe inne niż niebezpieczne				
Szkło	25,2	24,90	46,56	odzysk

Tabela 2	Ilość odpadów zbieranych w gminie [Mg]			
Papier	1,5	1,28	4,69	odzysk
Metal	1,7	1,43	2,59	odzysk
Tworzywa sztuczne	12,00	11,74	22,57	odzysk

W wyniku prawidłowo prowadzonej gospodarki odpadami na terenie gminy zmniejsza się sukcesywnie negatywny wpływ odpadów na środowisko. Wyraźnie zwiększająca się ilość odpadów segregowanych poddawanych odzyskowi wskazuje na prawidłowe funkcjonowanie systemu.

II. Środowisko naturalne

1. Klimat.

Gmina Polanka Wielka leży w podkarpackiej dzielnicy klimatycznej, w zasięgu piętra klimatycznego umiarkowanie ciepłego - odmiana klimatu dolin i kotlin. Jest to klimat łagodny, charakteryzują go: średnie temperatury roczne około +8°C, roczna suma opadów przekraczająca 700 mm (z kulminacją w czerwcu i lipcu, oraz minimum w październiku i w styczniu), dwumiesięczny okres zalegania pokrywy śnieżnej (styczeń - luty), której grubość nie przekracza 20 - 30 cm, przewaga wiatrów południowych, południowo - zachodnich i zachodnich co jest związane z przebiegiem doliny Soły. Urozmaicona rzeźba terenu powoduje znaczne zróżnicowanie lokalnych warunków klimatycznych.

Korzystne warunki klimatyczne występują na terenach podgórskich, zwłaszcza wzniesionych ponad 40 m nad dna dolin, położonych poza zasięgiem mgieł radiacyjnych, charakteryzujących się niewielkimi amplitudami temperatur dobowych i dobrymi naturalnymi warunkami wentylacyjnymi. Na terenie gminy panują dobre warunki aerosanitarne i bioklimatyczne. Gmina leży jednak w zasięgu oddziaływania głębszych i dłużej trwających zimowych inwersji termicznych obejmujących Kotlinę Oświęcimską, co skutkuje znacznym pogorszeniem jakości powietrza atmosferycznego w okresach występowania inwersji.

Mniej korzystne warunki występują w obniżeniach terenu - dolinkach cieków, w których znajduje się większość zabudowy gminy. Leżą one w zasięgu mezoklimatu den dolinnych, o większych dobowych wahaniach temperatury i wilgotności powietrza (w nocy wilgotnych, silnie wychłodzonych, w dzień przegrzanych i suchych), w zasięgu mgieł radiacyjnych, z występującymi zastoiskami chłodnego powietrza, słabo wentylowanych. Niekorzystne cechy mezoklimatu den dolinnych łagodzi dobre płytkość dolin, dzięki czemu są one stosunkowo dobrze przewietrzane a nasilenie niekorzystnych zjawisk klimatycznych nie jest duże.

2. Geologia i geomorfologia.

2.1. Geologia.

Obszar gminy leży na terenie Zapadliska Śląsko - Krakowskiego. Występują tu utwory czwartorzędowe. Podłoże krystaliczne obszaru leży na głębokości ok. 1800 m. Na serii krystalicznej zalegają skały osadowe dewońskie i karbońskie (ok. 900-1800 m).

W podłożu, w utworach piaskowców i łupków karbońskich znajdują się warstwy karbonu produktywnego, tj. złoża węgla. Ujęto je w bilansie zasobów złóż energetycznych w byłym województwie bielskim jako złoża Oświęcim - Polanka, zalegające na terenach miast Oświęcim i Zator oraz gmin Oświęcim, Polanka Wielka, Polanka Wielka i Zator. Zasoby geologiczne całości złoża szacuje się na 226,4 mln t. w kat. A - C1 i 545,4 mln t. w kategorii C2 węgla typu energetycznego (31,32). Złoża to posiada kwalifikację sozologiczną jako „warunkowe”. Dokonane w ubiegłych dziesięcioleciach rozpoznanie perspektyw eksploatacji określiło je jako nikłe ze względów techniczno - ekonomicznych. Poza tym złożem, na terenie gminy nie ma udokumentowanych zasobów surowców mineralnych. Nad nimi leży gruba seria mioceńskich piaskowców, mułowców i łupków o miąższości do 870 m. Na podłożu mioceńskim zalegają utwory czwartorzędowe wykształcone lokalnie w postaci piasków i żwirów rzeczne - lodowcowych lub zdegradowanych utworów morenowych.

Na piaskach i żwirach, lub bezpośrednio nad utworami mioceńskimi zalegają gliny i pyły lessowate, oraz lessy pokrywające zwartym płatem całą gminę. W płaskich dnach dolin pod deluwiami lessowymi (mułki i gliny lessowate) zalegają często namuły organiczne, a miejscami także torfy i występujące w nich gytie. W rejonach koryt cieków utwory te występują niekiedy na powierzchni terenu.

Lokalnie (w północno - zachodniej części gminy) w spągu utworów czwartorzędowych zalegają zdegradowane utwory moreny dennej z okresu zlodowacenia krakowskiego oraz piaski i żwiry rzeczno - lodowcowe.

2.2. Geomorfologia.

Według podziału fizyczno - geograficznego Kondrackiego Polanka Wielka leży w obrębie Kotliny Oświęcimskiej, w północno - wschodniej części Podgórze Wilamowickiego, zwanej również (wg Starkla 1 972) Wysoczyzną Osiecką.

Najbardziej charakterystycznym elementem rzeźby terenu jest wierzchowina Podgórze złożona z szerokich spłaszczonych garbów, rozciętych płytkimi dolinami potoków spływających w kierunku Wisły. W obrębie gminy wyróżniają się garby biegnące z północnego wschodu na - południowy zachód, Poziom spłaszczonych wierzchowin garbów podnosi się z północy na południe, w miarę oddalania się od dna Doliny Wisły. Garby oddzielają płytkie doliny o płaskim, często podmokłym dnie, którymi płyną cieki w kierunku Wisły. Przy północnej granicy gminy garby Podgórze przechodzą nieznacznie w równinę wyższej terasy w Dolinie Wisły 20 - 35 m poniżej poziomu wierzchowin. Powierzchnia garbów jest falista, łagodnie rozczłonkowana przez drugo - i trzeciorzędne dolinki nieckowate. Ten typ rzeźby występuje na całym

obszarze gminy. Różnica poziomów między najniżej i najwyżej położonym punktem gminy sięga 70 m (234 - 304 m n.p.m.)

Łagodna rzeźba terenu gminy nie stwarza istotnych przeszkód dla rozwoju różnych form działalności gospodarczej. Pewne utrudnienia mogą występować jedynie na powierzchniach o znaczniejszym nachyleniu, które występują jedynie na niektórych zboczach dolin.

2.3. Gleby.

Rozkład przestrzenny gleb w gminie jest pochodną budowy geologicznej oraz panujących tu warunków klimatycznych. Można wydzielić dwa kompleksy glebowe:

- kompleks pogórski - gleb brunatnych, brunatnych wyługowanych i pseudobielicowych wytworzonych na lessowatych utworach, pochodzenia prawdopodobnie zwietrzelinowego. Poziom wód gruntowych, zależnie od położenia waha się od 2 do 6 m ppt na m wierzchowinach do 0,5 - 1 m ppt na łagodnych stokach. Są to gleby o składzie mechanicznym glin średnich i ciężkich. Na płaskich, połogich stokach są narażone na erozję wodną i wietrzną;
- kompleks gleb den dolin wytworzonych na czwartorzędowych osadach aluwialnych. Przeważnie są to mady brunatne, w części niecałkowicie zalegające na glinach i żwirach gliniastych lub piaszczystych. Zależnie od poziomu wód gruntowych często oglejone. Poziom wód gruntowych jest najczęściej związany z poziomem wód w ciekach powierzchniowych.

Gleby te w poszczególnych kompleksach wg klasyfikacji rolniczej odpowiadają w większości klasom bonitacyjnym III i IV.

Gleby o niższej bonitacji (IV klasa) zajmują bardziej strome zbocza dolin, część den dolinnych oraz występują w zwartym kompleksie w północno - zachodniej części gminy. Wysokiej wartości kompleksy przydatności rolniczej gleb (pszenny dobry i bardzo dobry, żytni bardzo dobry, zbożowo-pastewny mocny) zajmują większość powierzchni użytków rolnych, głównie zwartych powierzchni uprawowych. Gleby pozostają w całości pod uprawą w dobrej kulturze. Praktycznie cała powierzchnia użytków rolnych jest zdrenowana, a wody drenarskie odprowadzane do rowów, w które przekształcono koryta małych cieków.

3. Hydrografia.

3.1. Wody powierzchniowe.

Cały teren gminy położony w zlewni Wisły. Jej teren odwadniają drobne ciekі wodne, biorące początek na jej terenie lub w gminach sąsiednich.

Naturalny charakter zachowało częściowo koryto strumienia Tyran, odwadniającego centralną część obszaru gminy. Pozostałe ciekі zostały poddane melioracjom szczegółowym i zamienione w rowy melioracyjne. Główne rowy melioracyjne to:

- rów Podymacz z dopływami Farawiec i Szatanek, odwadniający południowo - wschodnią część gminy,
- rów Wilczak z dopływami Olszewik, i Wawrzyniec, odwadniający środkową i częściowo północną część gminy,
- rów Majcherowiec, odwadniający zachodnią część gminy.

Ciekі te, o niewielkich zlewniach rzędu kilku do kilkunastu km², głównie terenów rolnych i osadniczych, o zalesieniu rzędu 10% niosą niewielkie ilości wody. W latach suchych przepływ w mniejszych rowach praktycznie zanika.

Jedynym ciekim administrowanym przez Rejonowy Zarząd Wodnych Melioracji w Oświęcimiu jest strumień Tyran, który do dziś zachował częściowo swój naturalny charakter. Pozostałymi ciekami administrują spółki wodne. Ciekі powierzchniowe zasilają nieliczne i niewielkie stawy rybne. Znajduje się tu 15 stawów rybnych, w większości należących do Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej Polanka Wielka, 6 stawów prywatnych znajduje się w dolinie potoku Wawrzyniec. Na terenie Polanki Wielkiej brak zbiorników wodnych służących celom rekreacyjnym.

Jako, że jedynym źródłem zasilania stawów w wodę są rowy melioracyjne, prowadzące niewielkie ilości wody niskiej jakości właściciele stawów borykają się z jej niedoborem. W okresach niżówkowych deficyt wody zaostcza się wskutek czego pojawia się w takiej sytuacji deficyt tlenowy, powodujący szkody w hodowli ryb.

Na terenie gminy w zasadzie nie występuje zagrożenie powodziowe. Terenem uważanym za zalewowy - poza korytem potoku Tyran i przekrojami rowów melioracyjnych - (w które zamieniono wszystkie pozostałe ciekі), są łąki w rejonie połączenia rowów Podymacz i Szatanek.

3.2. Wody podziemne.

Obszar gminy Polanka Wielka leży w regionie ubogim w wody podziemne z powodu słabej przepuszczalności mioceńskiego podłoża i niewielkiej miąższości przepuszczalnego nadkładu czwartorzędowego.

Na terenie gminy można wyodrębnić dwa poziomy wodonośne. Są to:

- zbiornik w utworach budujących wierzchowinę Podgórze Wilamowickiego składa się ze starszego poziomu żwirowe - gliniastego oraz młodszego gliniasto - ilastego. Bardziej zasobny jest poziom piaszczysto - żwirowy, występujący soczewkowe w miejscach większych nagromadzeń żwirów. Poziom ten jest nieciągły. Ze względu na zróżnicowaną przepuszczalność podłoża, zarówno w przekroju poziomym jak i pionowym, poziom ten wykazuje silną zmienność głębokości występowania (1 - ponad 10 m) i wydajności, wystarczającej w zasadzie wyłącznie do zaspokojenia zapotrzebowania przeciętnych studni gospodarczych.
- zbiornik mioceński tworzą wkładki piaszczyste i żwirowe wśród dużej miąższości iłów i iłotłupków mioceńskich. Wody tego poziomu występują soczewkowe w miejscach większych nagromadzeń utworów wodonośnych. Możliwości ich wykorzystania są ograniczone wskutek dużej mineralizacji.

Zasoby wód podziemnych obu zbiorników mają ograniczoną wydajność i niepewną jakość. Wpływa na to m. in. duża liczba istniejących, nie wykorzystywanych lub słabo wykorzystywanych i nie zlikwidowanych studni gospodarczych. W tej sytuacji gmina w 80 % zaspokaja zapotrzebowanie na wodę do celów komunalnych z wodociągu gminy Przeciszów, bazującego na ujęciach czwartorzędowych o dużej wydajności.

Na potrzeby gminy działa również własne ujęcie „Hajdugi” o wydajności 100 m³/dobę. Ujęcie to składa się z pięciu studni kopanych, hydroforni, stacji uzdatniania wody oraz dwóch zbiorników wyrównawczych pojemności 74 m³ każdy.

Posiada ono strefy ochronne: bezpośrednią i pośrednią która w całości położona jest na terenie gminy Przeciszów. Pobór wód odbywa się na podstawie Decyzji nr WOŚ.6341.116.2011 z dnia 26 stycznia 2012 r. wydanej przez Starostwo Powiatowe w Oświęcimiu ważną do 2032 r. Na jej podstawie udzielono pozwolenia wodno – prawnego na pobór wody w ilości 3,37 m³/h.

Rozporządzeniem Dyrektora RZGW w Krakowie z dnia 14 listopada 2013 r. ustanowiono strefę ochronną ujęcia wody ze źródła Hajduga w Polance Wielkiej:

- **strefę ochrony bezpośredniej** dla pięciu studni kopanych - w strefie tej **zabrania się** użytkowania gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody; nakazuje się m. in. odprowadzanie wód deszczowych w taki sposób, aby nie mogły przedostawać się do urządzeń służących do poboru wody, zagospodarować ściśle teren zielenią niską i wysoką, ściśle odprowadzać poza granice strefy ścieki;
- **pośrednią wewnętrzną strefę ochrony sanitarnej** o powierzchni ok. 2,77 ha leżący w całości na terenie Piotrowic Dolnych. W strefie tej zabrania się rolniczego wykorzystywania ścieków i gnojowicy, wprowadzania ścieków do

wód powierzchniowych i ziemi, dokonywania zmian w dotychczasowym użytkowaniu strefy, stosowania nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin, zakładania ferm chowu zwierząt, lokalizowania śmietników i wysypisk śmieci, magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych, mycia pojazdów mechanicznych, lokalizowania nowych ujęć wody, lokalizowania cmentarzy, wydobywania kopalin, budowy obiektów mogących pogorszyć jakość wody w ujęciu, grzebania zwierząt.

- **pośrednią zewnętrzną strefę ochrony sanitarnej** , dla której należy przestrzegać ogólnie obowiązujących zasad w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

4. Szata roślinna, świat zwierząt.

W podziale przyrodniczo - leśnym kraju Gmina leży w obrębie krainy VI - Małopolskiej w dzielnicy Wyżyny i Pogórza Śląskiego.

Współczesna szata roślinna gminy kształtowała się pod wpływem wielowiekowej działalności gospodarczej i czynników związanych z postępującymi procesami urbanizacyjnymi. Z warunków siedliskowych wynika iż, pierwotną szatę roślinną (zbiorowiska klimaksowe) w początkach działalności gospodarczej człowieka (w skali wpływającej na zmiany czynników ekologicznych - warunki wodne, klimat, gleby) stanowiły zbiorowiska leśne. Występujące na zboczach i wierzchowinach garbów podgórskich żyzne siedliska, głównie na glebach brunatnych, gliniastych lub piaszczysto - gliniastych, umiarkowanie wilgotne, zasiedlały grądy - wielogatunkowe lasy dębowo - grabowe z udziałem lipy, klonu, jaworu i jesionu. Były to podzespoły grądów wysokich.

W bezpośrednim otoczeniu cieków powierzchniowych, występowały łągi wiązowe i olchowe – jesionowe. Rozwój rolnictwa oraz późniejszy rozwój gospodarczy doprowadziły do wykształcenia charakterystycznych dla terenów intensywnie zagospodarowanych sztucznych i wtórnych zbiorowisk roślinnych:

- silnie przekształcone fragmenty wstępnych stadiów sukcesyjnych naturalnych zbiorowisk wodnych - na terenach stawów rybnych,
- sztuczne zbiorowiska upraw polowych wraz z towarzyszącymi im charakterystycznymi zbiorowiskami chwastów,
- sztuczne zbiorowiska terenów zieleni urządzonej: ogrodów przydomowych, skwerów, terenów sportowych itp. Osobny rodzaj stanowi tu park dworski o wartościach zabytkowych oraz stare drzewa towarzyszące dawnym obiektom dworskim, folwarcznym i kościelnym,
- zbiorowiska roślinności ruderalnej towarzyszącej zabudowie, szlakom komunikacyjnym, urządzeniom infrastruktury i nieużytkom,
- półnaturalne zbiorowiska (kośne i pastwiskowe), łąk wilgotnych i świeżych, wykształcone w ciągu wielowiekowej działalności gospodarczej, z fragmentami zbiorowisk szuwarowych na terenach podmokłych, pozostające w stałym użytkowaniu kośno - pastwiskowym. Występują w dnach dolin. W ostatnich dziesięcioleciach zbiorowiska łąkowe ulegają stopniowej degradacji, której przyczynami są: osuszanie (na skutek między innymi działania sieci melioracyjnych) oraz zmniejszonej intensywności użytkowania gospodarczego. Rezultatem tego jest stopniowe zastępowanie zbiorowisk siedlisk wilgotnych przez zbiorowiska siedlisk mniej zasobnych w wilgoć,
- aleje, grupy i pojedyncze stare drzewa. Prócz zabytkowego założenia parkowego oraz grup drzew i pojedynczych drzew pomnikowych objętych ochroną konserwatorską na terenie gminy występują wartościowe zadrzewienia alejowe w różnym wieku, o dużym znaczeniu krajobrazowym (np. aleja kasztanowców wzdłuż szosy do Oświęcimia, fragment alei wzdłuż drogi Polanka Wielka - Przeciszów).

Na terenie Gminy lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 113 ha. Zbiorowiska leśne to głównie sztuczne w warstwie drzew lasy gospodarcze o składzie gatunkowym drzewostanu przystosowanym do potrzeb gospodarczych, często niezgodnym z naturalnym siedliskiem lasu świeżego (prawie w całości występującym na terenach leśnych gminy), i zbliżonym do naturalnego runie leśnym.

Zieleń urządzona - są to obszary różnej wielkości i rangi stworzone przez człowieka. Na terenie Gminy należą do nich: zieleńce, cmentarze, ogródki przydomowe, zieleń obiektów sportowych, zieleń izolacyjna - przyuliczna.

Znaczenie tych obszarów jest wielorakie. Tereny zieleni urządzonej kształtują warunki przestrzenne i zdrowotne życia w gminie, modyfikują klimat lokalny, wpływają na walory estetyczne krajobrazu, są miejscem wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców. Stara, zabytkowa zieleń, kształtowana wraz z rozwojem gminy posiada - wraz z architekturą, której towarzyszy - walor historyczny.

Na strukturę terenów zieleni urządzonej składają się przede wszystkim drzewa i krzewy, sadzone pojedynczo lub w grupach, uzupełnione różankami i klombami barwnie kwitnących bylin i roślin jednorocznych.

Zieleń przydomowa, w przeważającej części młoda, kształtowana z reguły przypadkowo nie odznacza się tak wysokimi walorami, stanowi jednak ważny element w strukturze przyrodniczej gminy.

5. Obszary i obiekty przyrodnicze chronione prawem, Obiekty zabytkowe.

5.1. Obszary chronione.

W obszarze gminy nie występują obszary objęte ochroną prawną na podstawie stawy o ochronie przyrody.

5.2. Obiekty chronione.

Do obiektów zabytkowych na terenie gminy należą:

Gmina posiada atrakcyjne walory krajoznawcze, krajobrazowe, pomniki przyrody, piękne stawy, zadbane pola i lasy, a także szereg godnych obejrzenia zabytków. Do nich należy zaliczyć kościół św. Mikołaja oraz zespół pałacowy wraz z parkiem obecnie pomnikiem przyrody.

- Kościół Św. Mikołaja pochodzi prawdopodobnie z I połowy XVI wieku. Do dziś pozostał murowany fragment świątyni -kawałek ściany w dawnej zakrystii. Istnieją domniemania, że świątynia pochodzi z XIII wieku, a szesnastowieczna jest jedynie dobudowana później wieża, której zwieńczenie stanowi obeliskowy hełm klasycystyczny. Kościół był kilkakrotnie odnawiany, z powodu usytuowania na podmokłym terenie, m.in. w 1658 r., później dwukrotnie w XVIII i XIX wieku, przez co stracił swój pierwotny charakter. Podczas przeprowadzonych w 1877 r. robót, odświeżono polichromię. Wewnątrz znajdują się ołtarze: główny i dwa boczne w stylu rokoka, dwie zabytkowe ławki kolatorskie, oraz dwa barkowe konfesjonały. W drewnianej wieży, pełniącej rolę dzwonnicy, wisi dzwon z 1413 roku.
- Pałac, którego najstarsza, środkowa część pochodzi z I połowy XVII wieku. Rozbudowę zaczęto w 1734 roku. Skrzydła budynku połączono wtedy ze środkową częścią krużgankami. W XIX wieku ówczesny właściciel pałacu, Apolinary Żeński, podniósł skrzydła budynku do wysokości pierwszego piętra i ujednolicił elewację frontową, dzięki czemu dziś wygląda jak jedna całość. Podczas II wojny światowej stacjonował tu sztab Luftwaffe. Był tu również szpital, a potem krótko szkoła podstawowa. Od 1974 pałac 11ha parku i kilkadziesiąt ha gruntu jest własnością Rolnej Spółdzielni Produkcyjnej im. T. Kościuszki. W latach 80 – tych odnowiono wnętrza, przywracając je do stanu dawnej świetności pod okiem konserwatora wnętrz. Obecnie budynek nie jest użytkowany.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowany jest cmentarz parafialny z 1847 roku oraz kilka przydrożnych kapliczek z XIX wieku.

Na terenie gminy znajdują się następujące pomniki przyrody:

Tabela 3	Obiekty chronione na terenie Gminy*.		
Nr rejestr	Nr wg rozporządzenia z 1996 r	Lokalizacja	Opis
497	8	w parku pałacowym na południowy zachód od ściany pałacu (własność RSP)	grupa 3 drzew: wiąz szypułkowy 2 szt. obwód 295 i 305cm, lipa -1 szt. obwód 330 cm; wiek drzew ok. 200 lat
499	10	ok. 60 m na północny zachód od ściany dworu	dąb szypułkowy, obwód 400 cm, wysokość 25 m, wiek 200 lat
500	11	w parku nad brzegiem stawu obok wjazdu gospodarczego	dąb szypułkowy, obwód 650 cm, wysokość 25 m, wiek 350 lat
501	12	przy południowo-zachodnim narożniku ogrodzenia parku, poza ogrodzeniem	wiąz szypułkowy, obwód 365 cm, wysokość 30 m, wiek około 200 lat.
502	13	w części południowo - wschodniej parku, obok podium tanecznego (własność Urzędu Gminy)	grupa 2 drzew: dąb szypułkowy - obwód 510 cm, wiek 250 lat dąb czerwony - obwód 420 cm wiek ok. 200 lat
503	14	w części południowo - wschodniej parku, za ogrodzeniem na wysokości podium tanecznego, (własność RSP)	grupa 2 drzew: dąb - obwód 510 cm, wiek około 200 lat, lipa- obwód 540 cm, wiek około 250 lat
504	15	w północnym narożniku ogrodzenia drewnianego kościoła pod. wezw. Św. Mikołaja, (własność. Parafii rzymsko - katolickiej)	lipa drobnolistna, obwód 390 cm, wysokość 30 m, wiek około 200 lat

*„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Polanka Wielka na lata 2014-2018
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022”*

<i>Tabela 3</i>	<i>Obiekty chronione na terenie Gminy*.</i>		
<i>Nr rejestr</i>	<i>Nr wg rozporządzenia z 1996 r</i>	<i>Lokalizacja</i>	<i>Opis</i>
505	16	<i>poza ogrodzeniem terenu kościelnego, na południe od kościoła pod. wezw. Św. Mikołaja</i>	<i>2 wiązy szypułkowe, obwód 410 i 420 cm, wysokość 30 m, wiek około 250 lat</i>

**Według informacji z Urzędu Gminy w Polance Wielkiej.*

5.3. Siedliska cenne przyrodniczo.

Żyzne gleby, dogodne warunki terenowe dla osadnictwa, bliskość ośrodków górnictwa i wielkiego przemysłu dających zatrudnienie, były czynnikami powodującymi intensywne zagospodarowanie i dużą gęstość zaludnienia gminy. Spowodowało to niemal całkowitą eliminację naturalnych zbiorowisk roślinnych z jej obszaru. Wprowadzone na ich miejsce zbiorowiska sztuczne i wtórne ukształtowały nową strukturę przestrzenną zasobów przyrodniczych gminy, będącą wyrazem intensywności zagospodarowania i zainwestowania terenu. W terenach najmniej dogodnych dla osadnictwa oraz uprawy ziemi zachowały się silnie przekształcone resztki naturalnych zbiorowisk roślinnych (lasy), lub wykształciły się zbiorowiska wtórne o stosunkowo bogatym składzie gatunkowym flory i fauny (zbiorowiska dolin cieków wodnych).

Odrębną grupę zbiorowisk sztucznych, lecz o dużej wartości przyrodniczej z uwagi na stan aktualny stanowi park bogaty w starsze okazy drzew. Tak ukształtowana nowa struktura przyrodnicza terenów, dzięki ustalonym formom wykorzystania przez człowieka, nie podlegała w ciągu wielu dziesięcioleci istotniejszym przemianom, zachowując stabilność (równowagę), w której najistotniejszym czynnikiem było działanie człowieka (uprawa roli, wypas, koszenie łąk, eksploatacja lasów, utrzymanie zieleni ozdobnej itp.).

Pewnemu ograniczeniu ulegała stopniowo powierzchnia biologicznie czynna na skutek rozwoju zainwestowania (zabudowa, komunikacja itp.), a tempo tego procesu zmieniało się wraz ze zmianami tempa rozwoju gospodarczego. Pasmowe struktury dolin cieków wodnych, których osią o największym znaczeniu przyrodniczym jest sam ciek., zwane „pasmami powiązań ekologicznych”, lub „korytarzami ekologicznymi” stanowią obok lasów, najważniejsze na terenie gminy elementy struktury przyrodniczej. Ich uzupełnieniem są rozległe połacie terenów uprawnych dzielące niektóre „korytarze ekologiczne”, mające znaczenie jako drogi migracji fauny. Tereny te, z natury niekorzystne dla zabudowy, należało by pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu, lub dopuścić formy zagospodarowania sprzyjające zachowaniu ich roli ekologicznej (tereny zadrzewień, gospodarki łąkowej, małej retencji, gospodarki rybnej).

Nie można natomiast przypisać roli korytarzy ekologicznych dolinom cieków intensywnie zagospodarowanym, jak dolina potoku Tyran między zabudowaniami Gminy.

6. Stan środowiska przyrodniczego – zagrożenia i przekształcenia.

Nowym czynnikiem mającym wpływ na środowisko naturalne gminy będzie miała planowana budowa zakładu wydobywczego na złożu Oświęcim - Polanka. Na terenie gminy planuje się lokalizację wylotu upadowej wentylacji wraz ze stacją wentylatorów głównych.

Na terenie gminy brak punktów monitoringu środowiska.

6.1. Powierzchnia ziemi.

W systemie ochrony środowiska szczególne miejsce zajmują obszary rolnicze. Głównymi zagrożeniami dla nich są:

- stosunki wodne,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- zanieczyszczenie atmosfery,
- degradacja fizyczna, chemiczna i biologiczna gleb,
- urbanizacja.

Wyróżnia się zagrożenia ilościowe i jakościowe. Do zagrożeń ilościowych należy występująca na terenie gminy erozja wodna gleb liniowa i powierzchniowa. Każdy rodzaj erozji jest czynnikiem degradującym gleby, a zwłaszcza rolniczą przestrzeń produkcyjną. Jej skutki przejawiają się w zmianach:

- warunków przyrodniczych (rzeźby terenu, gleb, stosunków wodnych, roślinności),
- warunków gospodarczo organizacyjnych (deformacja granic pól, rozczłonkowanie gruntów, pogłębienie dróg, niszczenie urządzeń technicznych).

Na terenie Gminy na erozje wodną i wietrzną narażone są gleby kompleksu pogórskiego na płaskich, połączonych stokach.

Zagrożeniami jakościowymi określa się m.in. uszkodzenia gruntów powstałe w wyniku działalności człowieka, emisji zanieczyszczeń przemysłowych, komunikacyjnych i komunalnych. Na terenie Gminy zagrożenia te mogą występować w związku z realizacją nowych obiektów budowlanych i tras komunikacyjnych.

Do głównych czynników powodujących degradację terenów na obszarze Gminy należą:

- odprowadzanie ścieków do wód i gleby;
- spływ powierzchniowy
- depozycja zanieczyszczeń z opadów,
- występowanie nielicznych dzikich wysypisk,

- emisja zanieczyszczeń technologicznych oraz ze spalania paliw płynnych i stałych,

W przypadku Polanki Wielkiej istotne zwłaszcza jest zagrożenie wynikające z niewystarczającego skanalizowania gminy. Jej budowa traktowana jest jako priorytet. Nie bez znaczenia jest również działalność rolnicza. Zwłaszcza nadmierne wylesianie, stosowane środki ochrony roślin i nawozy.

6.2. Stan gleb.

Według „Raportu o stanie środowiska w województwie małopolskim” na terenie gminy odnotowuje się znaczne zakwaszenie gleb (pH od 4,6 – 6,0). Może to powodować zwiększoną absorpcję metali ciężkich. Zanieczyszczenie metalami ciężkimi jest niewielkie. W bezpośrednim otoczeniu dróg można spodziewać się warunków innych niż naturalne. Gleby, zwłaszcza na terenach narażonych na oddziaływanie emisji komunikacyjnych i komunalnych charakteryzują się zawartością WWA.

Istotnym zjawiskiem jest również mokra depozycja zanieczyszczeń. Obok badań dotyczących przydatności rolniczej, potrzeb nawożenia i wapnowania prowadzone są oznaczenia zawartości metali ciężkich; ołowiu, kadmu i cynku w wierzchniej warstwie gleby. Wyniki badań nie wskazują na ponadnaturalne zawartości metali ciężkich w glebach gminy.

Naturalny proces polegający na traceniu przez glebę wapnia w trakcie pobierania go przez rośliny, powodujący zakwaszenie gleb, nasila się wraz ze wzrostem poziomu nawożenia mineralnego. Do zakwaszenia gleb przyczyniają się też tzw. kwaśne deszcze, towarzyszące występowaniu tlenków siarki i azotu w powietrzu.

Ze względu na odczyn pH (4,5 – 6,0) gleby wymagają wapnowania wapnem palonym mielonym (przy odczynie 6,1 – 7,2 wapnowanie węglanem wapnia).

6.3. Powietrze atmosferyczne.

Przez zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego rozumiemy taki jego stan, w którym udział zawartych substancji stałych, ciekłych i gazowych przekracza średnią zawartość w czystym powietrzu atmosferycznym. Zanieczyszczenia powietrza mogą pochodzić ze źródeł naturalnych i sztucznych (antropogenicznych). Źródłem sztucznych zanieczyszczeń powietrza są sfery działania człowieka, przede wszystkim: przemysł, rolnictwo, komunikacja i gospodarstwa domowe.

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego jest zagadnieniem mającym coraz większe znaczenie we współczesnym świecie. Jak wynika bowiem z licznych zestawień bilansowych powietrze atmosferyczne jest komponentem środowiska naturalnego, do którego od wielu lat wprowadza się coraz więcej różnorodnych zanieczyszczeń, wpływających na powstanie zagrożeń ekologicznych, będących zmiennym przejawem współczesnej cywilizacji.

Powietrze atmosferyczne ma ograniczone możliwości samooczyszczania, konieczna jest więc kontrola stanu jego czystości i podejmowanie przedsięwzięć chroniących je przed nadmiernym zanieczyszczeniem. Oceny stopnia zanieczyszczenia środowiska można dokonać przez pomiar stężeń zanieczyszczeń, a następnie porównanie ich wartości z dopuszczalnymi wartościami określonymi przepisami prawa. Miarą czystości środowiska jest zatem wielkość stężeń zanieczyszczeń występujących w poszczególnych jego elementach. Stężenie zanieczyszczenia jest podstawowym, charakteryzującym je parametrem. Wyraża się stosunkiem ilości zanieczyszczenia do ilości ośrodka, w którym występuje. Podstawową jednostką stężenia zanieczyszczeń powietrza jest mg/m^3 , g/m^3 . Jednostki te odnoszą się do zanieczyszczeń zarówno lotnych (gazów), jak i stałych (pyłów zawieszonych).

Stężenia zanieczyszczeń występujących w powietrzu atmosferycznym są zależne od gęstości zaludnienia, stopnia urbanizacji i uprzemysłowienia poszczególnych rejonów. Ponadto są one szybko zmienne w czasie i przestrzeni w zależności od lokalnych warunków meteorologicznych oraz topograficznych.

O jakości powietrza atmosferycznego na danym obszarze decydują przede wszystkim emisje z :

- procesów produkcji energii
- z procesów przemysłowych
- z ruchu komunikacyjnego

Na terenie powiatu oświęcimskiego pełny zakres pomiarów zanieczyszczeń podstawowych badany jest jedynie w Oświęcimiu (a ponadto chemizm opadów atmosferycznych i depozycja zanieczyszczeń do podłoża).

Zarówno opad kadmu jak ołowiu były wyższe od średniej wojewódzkiej. Wartość pH opadów atmosferycznych mierzona na stacji w Oświęcimiu była niższa od poziomu naturalnego i wynosiła 4,68 (średnia arytmetyczna) i 4,39 (średnia ważona), od 3,55 w listopadzie do 5,85 w październiku 2001 r. Wśród deponowanych w podłożu zanieczyszczeń najważniejsze były: siarczany (ponad 57 % udział w depozycji), chlorki (ponad 10 % udział), azot amonowy i wapń, w mniejszym

stopniu azot azotanowy, fosforany rozpuszczone, potas, sól, żelazo, magnez i mangan, natomiast nieznaczny był udział metali ciężkich.

Poza tym zanieczyszczenia przenoszone są z terenów gmin sąsiednich z różnych emitatorów. Lokalnie jakość powietrza jest pogarszana wskutek emisji uciążliwych zapachów (odorów). Ponadto należy wziąć pod uwagę następujące źródła zanieczyszczenia powietrza:

Rolnictwo:

- aerozole pestycydów, kurz z piór ptasich. NH_3 , H_2S , odory, cząstki gleby
- Obszary przemysłowe i zurbanizowane:
 - lotne związki organiczne, cząstki, aerozole (np. Pb, V. Cu. Zn. Cd. WWA. PCB, dioksyny, dym)
 - produkty spalania paliwa - CO_x , SO_x , NO_x , As, Pb, U, V, Zn, W.WA
 - ogniska - WWA, PCDD, PCDF, Pb, Cd itd.

Unieszkodliwianie odpadów:

- spalanie - gryzące dymy, aerozole i pyły (Cd, Hg, Pb, CO_x , NO_x , PCDD, PCDF, WWA)
- miejsca zakopywania odpadów - CH_4 , lotne związki organiczne
- odpady hodowlane: CH_4 , NH_3 , H_2S
- spalanie tworzyw sztucznych (WWA, PCDD, PCDF)

Transport:

- gazy spalinowe, aerozole i pyły (np.: CO_x , SO_x , NO_x dym. WWA PAN, O_3 , Pb, Br, Cl, V, Mo)

Spoza obszaru gminy mogą być ponadto przenoszone zanieczyszczenia z następujących źródeł :

Przemysł chemiczny i elektroniczny: lotne związki organiczne, Hg, liczne związki lotne

6.3.1. Stan powietrza w Gminie.

W Polance Wielkiej nie prowadzi się obecnie pomiarów zanieczyszczeń powietrza. Na podstawie wyników monitoringu zanieczyszczeń powietrza prowadzonego w innych terenach województwa można stwierdzić, że dopuszczalne stężenia średnioroczne dwutlenku siarki mogą być na terenie gminy przekraczane w sezonie grzewczym (listopad - marzec). Inne zanieczyszczenia powietrza nie przekraczają poziomu normatywnego.

Zanieczyszczenia powietrza na terenie Gminy pochodzą przede wszystkim z „niskiej emisji” pyłów i gazów (nasilonej w sezonie grzewczym) powstającej w skutek spalania w gospodarstwach domowych paliw stałych. Ilość emitowanych zanieczyszczeń jest trudna do zbilansowania i nie jest kontrolowana. Dzięki gazyfikacji, obserwuje się redukcję emisję zanieczyszczeń powietrza - zwłaszcza pyłu i dwutlenku siarki. Gmina przystąpiła do programu mającego na celu promocję ekologicznych źródeł energii.

6.3.2. Emisja komunikacyjna.

Według raportu o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2007 roku na obszarze gminy nie występują przekroczenia standardów jakości powietrza (dla substancji, dla których dane są publikowane).

Istotnymi źródłami zanieczyszczeń w obszarze gminy są szlaki komunikacyjne. Wzdłuż ciągów komunikacyjnych koncentruje się emisja gazów i pyłów. Ponieważ drogi te nie posiadają wykonanych, aktualnych raportów oddziaływania na środowisko i nie prowadzi się również systematycznych badań monitoringowych, nie można precyzyjnie określić przestrzennego zakresu emisji komunikacyjnych. Stan powietrza może ulec pogorszeniu. Planuje się modernizację dróg i poboczy.

6.3.3. Zanieczyszczenia z rolnictwa.

Do podstawowych ognisk zanieczyszczeń powietrza związanych z gospodarką rolną i hodowlaną zaliczyć można:

- obszary intensywnego stosowania nawozów i środków ochrony roślin;
- miejsca niewłaściwego magazynowania nawozów mineralnych;
- miejsca usuwania przeterminowanych pestycydów;
- miejsca wykonywania kiszonek paszowych;
- tereny rolniczego wykorzystywania gnojowicy;
- obejścia gospodarskie.

Sektor rolniczy nie ma tak wielkiego wpływu na zanieczyszczenie powietrza jak, np. przemysł energetyczny, transport. Zanieczyszczenia dotyczą spalania paliw kopalnych (węgiel, olej napędowy) oraz emisji metanu i tlenków azotu. Zanieczyszczenia ze spalania paliw kopalnych pochodzą z ogrzewania obiektów oraz z procesu spalania paliw płynnych przez pojazdy rolnicze (samochody, ciągniki rolnicze, kombajny). Zanieczyszczenie metanowe powstaje głównie podczas złego przechowywania nawozów organicznych (obornik, gnojówka). Ulatnianie z obornika powstaje podczas przechowywania na gnojowni, gdy są stworzone tlenowe warunki fermentacji. Z nawozów płynnych, gdy są zbyt długo nie mieszane z glebą podczas ich stosowania, oraz gdy są przechowywane w nieszczelnych zbiornikach.

Wśród substancji stosowanych w rolnictwie największy problem stanowią pestycydy (od łacińskiego *pestis* - szkodnik). Są one substancjami chwastobójczymi (herbicydy), grzybobójczymi (fungicydy) i owadobójczymi (insektycydy). Mogą być także skierowane przeciwko gryzoniom (rodentycydy), mięczakom (moluskicydy) i innym szkodnikom roślin uprawnych. Ogólnie pestycydy można podzielić na nieorganiczne i organiczne, a te ostatnie – na naturalne i syntetyczne.

W powietrzu pestycydy są obecne w postaci rozpuszczonej w parze wodnej, w postaci gazowej są adsorbowane na stałych cząstkach zawieszin czy pyłów. Dla dobrze zbadanej grupy, jaką są pestycydy chloroorganiczne stwierdzono, że ponad 90% związków obecnych w powietrzu występuje w postaci gazowej. O tym czy dominują formy gazowe, czy też dany pestycyd zostaje zaadsorbowany na

drobinach zawiesin decyduje prężność pary danego związku i zawartość zawiesin w powietrzu. W pobliżu obszarów gdzie zwiększa się zapylenie, wzrasta udział procesów adsorpcji. Zaadsorbowane pestycydy wraz z opadem pyłu, deszczem i śniegiem osadzają się na powierzchni ziemi lub zbiorników wodnych.

W nawozach organicznych płynnych zachodzi proces przekształcania azotu do amoniaku, który się ulatnia. Zapobiega temu szczelne przykrycie zbiornika, a także dodanie superfosfatu wiążącego amoniak.

W celu ograniczenia zanieczyszczenia przez amoniak oraz związki azotowe należy:

- właściwie stosować nawozy azotowe (mocznik na glebach zasadowych należy przykryć ziemią)
- właściwie stosować nawozy organiczne (nie pozostawiać zbyt długo bez wymieszania bądź przykrycia ziemią)
- nie należy stosować wapna jednocześnie z obornikiem oraz innymi nawozami organicznymi ponieważ następuje utlenianie się amoniaku
- właściwie przechowywać nawozy organiczne jak i mineralne.

Rolnictwo jest (hodowla bydła) największym dostarczycielem metanu (jednego z gazów powodujących efekt cieplarniany) w czasie przechowywania obornika następują przemiany węglowodanów i białek. Szybkość przemiany zależy od temperatury, wilgotności oraz dostępu powietrza. Na ogół przy wyższej temperaturze i przy większym dostępie powietrza procesy rozkładu przebiegają szybciej niż w temperaturze niższej i w warunkach beztlenowych. Przyjmuje się, że optymalna temperatura w czasie przechowywania wynosi 30-35,0°C. Temperaturę tę uzyskuje się przy słabym dostępie powietrza. W warunkach beztlenowych obok dwutlenku węgla wytwarza się metan.

6.4. Depozycja zanieczyszczeń z opadów.

Na terenie Gminy nie ma punktów pomiarowych depozycji opadów atmosferycznych. Jednak Raport o Stanie Środowiska w Województwie Małopolskim pozwala wnioskować iż na teren Gminy wraz z opadami atmosferycznymi (pH 4,5 – 4,7) trafiają następujące (wybrane) zanieczyszczenia:

- siarczany – 2 800 do 3 200 mg/m²,
- chlorki – 600 do 1000 mg/m²,
- wapń – 600 do 750 mg/m²,
- fosforany rozpuszczone – 40 do 50 mg/m²,
- azot azotanowy – 360 do 390 mg/m²,
- jony wodoru - 10, do 12,5 mg/m²,
- magnez - 110 do 130 mg/m²,
- azot amonowy – 520 do 560 mg/m²,
- potas - 100 do 250 mg/m²,
- sól – 280 do 330 mg/m²,

- miedź – 3 do 4 mg/m²,
- nikiel – 0,9 do 1,2 mg/m²,
- kadm – 0,6 do 0,8 mg/m²,
- ołów – 12 do 16 mg/m²,
- mangan – 13 do 14 mg/m²,
- chrom ogólny – 0,80 do 0,88 mg/m²,
- żelazo ogólne – 46 do 51 mg/m²,
- cynk – 25 do 35 mg/m²,

Opady są znaczącym źródłem zanieczyszczeń obszarowych i mogą spowodować pogorszenie jakości gleb i niekorzystnie wpływać na jakość wód.

6.5. Stan wód.

Dla zapewnienia podstawowych warunków bytowania człowieka, niezbędna jest ochrona środowiska wodnego, na które składają się wody występujące na powierzchni ziemi oraz wody zaliczane do podziemnych.

Stan czystości wód powierzchniowych nie jest kontrolowany. O ich jakości może świadczyć to iż:

- *cieki służą jako odbiornik wód drenarskich z intensywnie użytkowanych gruntów rolnych, co wiąże się z zanieczyszczeniem wód drenarskich substancjami nawozowymi; może również pojawiać się okresowo zagrożenie ze strony pozostałości środków ochrony roślin,*
- *źródłem zanieczyszczeń wód są również ścieki bytowe, które z indywidualnych układów kanalizacyjnych (szamba) przenikają do wód powierzchniowych, wskutek powszechnie spotykanej ich nieszczelności, albo odprowadzeniom do gruntu lub nawet bezpośrednio do wód.*

Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki komunalne i przemysłowe oraz ścieki z terenów rolniczych. Z podłączenia do kanalizacji ogólnospławnej korzysta jedynie ok. 4,5% mieszkańców gminy. Ścieki bytowo - gospodarcze z obiektów nie podłączonych do kanalizacji zbiorczej odprowadzane są do przydomowych osadników lub bezpośrednio do gruntu i wód powierzchniowych. Na terenie gminy brak indywidualnych oczyszczalni ścieków. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych - z oczyszczalni ścieków w Polance Wielkiej - jest potok Bukowiec.

Gospodarka ściekami komunalnymi jest problemem ogólnie wojewódzkim. Zanieczyszczenia z tego źródła powodują deficyt tlenowy, podwyższona zawartość związków organicznych, związków biogenych oraz zanieczyszczenie bakteriologiczne. Rolnictwo jest źródłem głównie azotu azotanowego, będącym charakterystycznym zanieczyszczeniem z rolnictwa.

Zły stan jakości wód powierzchniowych wpływa niekorzystnie na możliwości gospodarczego ich wykorzystania. Cieki płynące na terenie gminy nie mogą wprawdzie służyć jako źródła zaopatrzenia w wodę wodociągową, jednak od dawna zasilają wodą istniejące niewielkie stawy hodowlane. Zanieczyszczenie wód płynących bardzo pogarsza warunki hodowli ryb, zmniejszając ich odporność na choroby, prowadzi też do występowania deficytu tlenowego w okresach letnich, co może skutkować śnięciem ryb.

Problemem jest również brak kanalizacji opadowej ujmującej spływy powierzchniowe. Jednak Charakter branżowy tradycyjnego rzemiosła i przemysłu lokalnego nie daje podstaw do prognozowania powstawania znacznych ilości ścieków o składzie i stężeniu nie pozwalającym na odprowadzenie ich bez oczyszczania do kanalizacji komunalnej. Potencjalna wielkość lokalizowanych zakładów przemysłowych i usługowych nie daje podstaw do prognozowania powstawania znacznie większych ilości ścieków niebezpiecznych. W terenach przemysłowych i usługowych eliminacja potencjalnego zagrożenia wód może wymagać odprowadzenia do kanalizacji celem oczyszczania ścieków opadowych ze wszystkich powierzchni utwardzonych.

Potencjalne źródła skażenia wód:

Rolnictwo

- wycieki z silosów z kiszonką i osadników. NO_3^- , HPO_4^{2-} , wycieki pestycydów, wody deszczowe spłukujące gleby, cząstki gleby, węglowodory (wycieki paliwa), jony metali, odpady kwasowe i rozpuszczalniki (lotne związki organiczne) po oczyszczaniu metali,

Transport:

- wycieki paliwa, wycieki transportowanych ładunków (np.: węglowodory, pestycydy, substancje chemiczne), odladzanie dróg (np. glikol etylenowy, różne sole), osadzanie się produktów spalania, , Pb, Br, Cl, cząstki (Pb, Br, Cl, WWA), kwasy, szeroka gama rozpuszczalnych oraz nierozpuszczalnych związków, cząstki gumy z opon (zawierające Zn i Cd);

Tereny przemysłowe i zurbanizowane:

- szeroka gama ścieków, WWA z sadzy, Pb, Zn itd., zużyte oleje, chloropochodne. detergenty

Unieszkodliwianie odpadów:

- wycieki z zakopanych odpadów, NO_3^- , NH_4^+ , Cl, SO_4^{2-} , Cl⁻, Cd, PCB, mikroorganizmy, ścieki po obróbce wodnej—materia organiczna, HPO_4^{2-} , NO_3^- , NH_4^+ , Cl, SO_4^{2-}

Źródła przypadkowe:

- wycieki z podziemnych zbiorników, np. rozpuszczalników, produktów naftowych, niewodne fazy ciekłe, korozja przedmiotów metalowych — Cu, Zn, Cd, Pb awarie przemysłowe, powodzie;

Przemieszczanie dalekiego zasięgu w powietrzu:

- As, Pb, Cd, Hg, UO_x , Zn, NO_x , SO_4 pestycydy, WWA i przenoszone przez wiatr cząstki gleby z zaadsorbowanymi pestycydami i substancjami szkodliwymi;

6.6. Klimat akustyczny.

6.6.1. Hałas.

Na podstawie Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. (Dz. U. Nr 120 poz. 826) określającego dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku. Wartości progowe poziomów hałasu wyrażone są za pomocą równoważonego poziomu hałasu i odnoszą się odrębnie dla dróg i linii kolejowych, odrębnie dla pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu, a także startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalając wartości dla pory dziennej i nocnej.

Gdy eksploatacja instalacji powodującej w środowisku przekracza dopuszczalne poziomy, wymagane jest pozwolenie na emitowanie hałasu do środowiska. W przypadku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w związku z eksploatacją dróg, linii kolejowych, tramwajowych, lotnisk oraz portów zarządzający tymi obiektami zobowiązany jest do wykonywania pomiarów i sporządzania map akustycznych terenów na których występują przekroczenia i zastosowania odpowiednich zabezpieczeń akustycznych. Mapy akustyczne należy aktualizować co 5 lat.

Wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego,
- hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Do najpowszechniejszych i najbardziej uciążliwych źródeł hałasu należy komunikacja drogowa. Środki transportu są ruchomymi źródłami hałasu decydującymi o parametrach klimatu akustycznego przede wszystkim na terenach zurbanizowanych. Poziomy dźwięku środków komunikacji drogowej są wysokie i wynoszą 75-90 dB, przy dopuszczalnych natężeniach hałasu w środowisku w otoczeniu budynków mieszkalnych do 67 dB w porze nocnej i do 75 dB w porze dziennej.

Brak informacji o poziomie hałasu generowanego przez źródła usługowe na terenie gminy oraz o wynikach ewentualnych pomiarów. Istotnym problemem może być uciążliwość dla bliskiego otoczenia małych zakładów rzemieślniczych i produkcyjnych, mieszczących się w budynki mieszkalne, lub znajdujących się w bezpośrednim ich sąsiedztwie. Częstym przypadkiem jest wzrost uciążliwości związany z rozwojem działalności, lub zmianą jej profilu.

Mniejszą uciążliwością akustyczną charakteryzuje się komunikacja samochodowa na drogach o lokalnym charakterze. Prawdopodobnie ze względu na ich charakter uciążliwość akustyczna komunikacji samochodowej nie przekracza tu dopuszczalnych norm (brak rozpoznania pomiarowego).

Przebiegi dróg głównych powoduje stan, w którym na znacznych obszarach zabudowy występują istotne uciążliwości akustyczne od komunikacji. Konieczność ewentualnej realizacji przesłon akustycznych lub innych zabezpieczeń ograniczających propagację hałasu powinna być jednym z powodów i przedmiotów przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko odpowiednich odcinków tych dróg. Ze względu na znaczny zasięg uciążliwości akustycznej drogi o dużym natężeniu ruchu, przeważnie znacznie wykraczający poza odległości ustalonych nieprzekraczalnych linii zabudowy wzdłuż dróg, w przypadkach niemożliwości zastosowania, lub nieskuteczności technicznych urządzeń ograniczenia propagacji hałasu, możliwe jest utworzenie w pasach o odpowiedniej szerokości wzdłuż dróg obszarów ograniczonego użytkowania.

Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego jest na terenie gminy ruch drogowy.

6.6.2. Wibracje.

Źródła wibracji można podzielić na dwa główne rodzaje:

- wibracje pochodzące od narzędzi i urządzeń,
- wibracje przenoszone z podłoża, np. z drgających platform, podłóg, siedzeń w pojazdach mechanicznych itp.

Szkodliwość wibracji zależy od wielkości natężenia źródła charakteru zmian, w czasie oraz długotrwałości działania. Na wibracje narażony jest każdy człowiek zarówno w pracy jak i w życiu codziennym. Wibracje i wstrząsy, podobnie jak hałas, przenoszone są przez wzbudzone do drgań konstrukcje budynków mieszkalnych. Skutkiem oddziaływania wibracji na człowieka są zmiany w układzie nerwowym, krążenia, narządach ruchu oraz układzie pokarmowym. Dlatego też wibracje należy zmniejszać lub likwidować w miejscach ich powstawania m.in. poprzez zmiany w konstrukcji aparatury i maszyn, stosowanie elastycznych podłoży (guma, korek), ekranów tłumiących wibracje itp.

6.6.3. Promieniowanie elektromagnetyczne

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Określa ono dopuszczalny poziom pól stosownie dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności, a również zakresy częstotliwości promieniowania, dla których określa się parametry fizyczne, charakteryzujące oddziaływanie pól na środowisko. Źródłem tego typu promieniowania są systemy przesyłowe energii elektrycznej, bazowe stacje telefonii komórkowej oraz urządzenia o mniejszej uciążliwości diagnostyczne, terapeutyczne, przemysłowe a także domowe. Dla ochrony środowiska istotne znaczenie mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne o wysokiej częstotliwości w postaci fal o częstotliwości 0,1 – 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym.

Do najbardziej szkodliwych sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych mogących mieć ujemny wpływ na środowisko zaliczyć można m.in.:

- linie elektroenergetyczne (o napięciach znamionowych 400 kV, 220 kV, 110 kV) – dla których szkodliwy wpływ rozciąga się od 12 do ok. 37m od osi linii w obie strony; Na terenie gminy zasilanie w energię elektryczną odbywa się przez Główne Punkty Zasilania w Zatorze i Oświęcimiu (GPZ Zator oraz GPZ Oświęcim). Sieć niskiego napięcia jest zasilana przez 14 stacji transformatorowych.

Punktowe źródła pól elektromagnetycznych:

- bazowe stacje telefonii komórkowej instalowane na wysokich budynkach, kominach specjalnych masztach, lokalizację nadajników podano w poniższej tabeli³:

³ <http://www.btsearch.pl/szukaj.php?search=Polanka+wielka&siec=-1&mode=std>

Tabela 4	Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie Gminy Polanka Wielka (wyszukiwarka BTSearch)							
	Lokalizacja	Pasma	LAC	CID	RNC	UC-Id	StationID	Uwagi Data akt.
Sieć								
T-Mobile	Polanka Wielka, Małopolskie ul. Spółdzielcza 1 - maszt Orange	GSM 900	53111	45044 45045 45046			52097	NetWorkS! 2014-08-27
Orange	Polanka Wielka, Małopolskie ul. Spółdzielcza 1 - maszt własny	GSM 900	53111	45041 45042 45043			5907	NetWorkS! 2014-08-16
Plus	Polanka Wielka, Małopolskie ul. Spółdzielcza 1 - maszt Orange	GSM 900	21405	28021 28022 28023			22802	2014-08-27
T-Mobile / Orange	Polanka Wielka, Małopolskie ul. Spółdzielcza 1 - maszt Orange	UMTS 900	53111	45047 45048 45049	901	59092983 59092984 59092985	5907	nośna 3064 NetWorkS! 2014-08-27

➤ urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne, pracujące w zakładach przemysłowych, ośrodkach medycznych oraz będące w dyspozycji miejskiej policji i straży pożarnej oraz urządzenia mogące oddziaływać w skali mikro (np. niesprawne kuchenki mikrofalowe, piece konwektorowe); obszar gminy znajduje się ponadto w zasięgu nadajników stacji telewizyjnych radiowych.

Główne zagrożenia i problemy w dziedzinie niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, wiązać należy z bardzo szybkim w ostatnim czasie rozwojem przesyłowych systemów komunikacyjnych. W stale „zagęszczającym się eterze”, tworzenie nowych skutecznych sposobów transmisji danych powoduje konieczność wykorzystywania do tych celów coraz silniejszych nadajników, pracujących w coraz większych częstotliwościach. Podstacje elektroenergetyczne na terenie gminy zlokalizowane są w bezpiecznych odległościach od zwartej zabudowy mieszkaniowej. Brak inwentaryzacji znaczących źródeł pól elektromagnetycznych, jak i powszechnych pomiarów pól elektromagnetycznych, uniemożliwia dokładne określenie stopnia zagrożenia i sposobów ograniczenia uciążliwości.

6.7. Przekształcenia siedlisk.

Zagrożenie zasobów przyrodniczych gminy również związane jest z przemianami w użytkowaniu gruntów i dotyczy przypadków zamiany użytków zielonych różnego rodzaju w grunty orne. Zniszczeniem zagrożone mogą być wówczas powstałe przy wieloletnim użytkowaniu kośnym lub wypasowym, specyficzne, półnaturalne zbiorowiska łąkowe. Wobec odwrotnej tendencji przemian w użytkowaniu gruntów rolnych oraz odbywającego się na dużą skalę wyłączenia z uprawy mniej wartościowych gruntów rolnych, tego rodzaju zagrożenie praktycznie na terenie gminy nie zachodzi. Lokalizacji zabudowy w miejscach uznanych za szczególnie atrakcyjne

W warunkach Gminy największą odpornością na degradację charakteryzują się:

- Jako ekosystemy o najmniejszym stopniu przekształcenia — zbiorowiska leśne. Mimo, że skład gatunkowy drzewostanów w lasach prywatnych jest mało korzystny to jednak generalnie spełnia wymagania siedliskowe. Jednak widoczny jest pewien stopień zubożenia gatunkowego (zmniejszenia różnorodności) związanego z dominacją w latach wcześniejszych funkcji produkcyjnej. Dominują tu bardziej wartościowe gospodarczo gatunki (dąb, brzoza, sosna i modrzew) na niekorzyść gatunków związanych biocenotycznie z siedliskiem. W lasach państwowych sytuacja pod względem funkcji siedliskotwórczej jest zdecydowanie bardziej korzystna. Jest to wynik dostosowania gospodarki w lasach państwowych do wymogów ochrony środowiska.
- Zbiorowiska olszy szarej leśne występujące w dnach dolin rzek, przede wszystkim z racji ekspansywności gatunków je budujących. Niską odporność wykazują zwykle półnaturalne zbiorowiska łąkowe. Zarzucenie gospodarki, lub przebudowa gatunkowa mająca na celu zwiększenie produkcji powoduje ich zubożenie gatunkowe i ograniczenie roli środowiskowej i krajobrazowej.

Pozostałe występujące tu zbiorowiska nieleśne budowane głównie przez gatunki wybitnie kosmopolityczne nie są zagrożone. Ich fizjonomia i struktura zmienia się wraz ze zmianami sposobu zagospodarowania i stopnia zainwestowania.

W warunkach przyrodniczych i gospodarczych gminy, procesy, które można określić ogólnie jako „renaturyzacja”, mogą zachodzić na terenach leśnych i zalewowych (w sposób naturalny, lub sztuczny poprzez planową „przebudowę” składu drzewostanu) oraz na terenach nie wykorzystywanych gospodarczo oraz na terenach niekorzystnych dla zainwestowania i zagospodarowania rolnego, przeznaczanych do zalesień.

7. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Zagrożenia nadzwyczajne – są to zagrożenia wywołane przyczynami naturalnymi lub cywilizacyjnymi, mogące spowodować znaczne zniszczenie środowiska, lub istotne pogorszenie jego stanu albo zagrożenie życia lub zdrowia ludzi w wyniku zanieczyszczenia, skażenia elementów środowiska.

Nadzwyczajne zagrożenie środowiska w warunkach gminy Polanka Wielka wiążą się potencjalnie z przewozami substancji niebezpiecznych drogami prowadzącymi przez jej terytorium. Ponadto zagrożenie stwarza lokalizacja na terenie gminy stacji benzynowych – zagrożenie wybuchem lub pożarem.

Przyczyną zagrożeń naturalnych na terenie Polanki Wielkiej mogą być susze, wyładowania atmosferyczne, huragany, gwałtowne opady. Na terenie gminy w zasadzie nie występuje zagrożenie powodziowe. Terenem uważanym za zalewowy - poza korytem potoku Tyran i przekrojami rowów melioracyjnych - (w które zamieniono wszystkie pozostałe ciek), są łąki w rejonie połączenia rowów Podymacz i Szatanek.

III. Podstawowe uwarunkowania dla opracowania aktualizacji programu wynikające z uregulowań prawnych i dokumentów strategicznych.

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Polanka Wielka na lata 2014 – 2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019 – 2022” została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz w oparciu o założenia wynikające z dokumentów strategicznych z zakresu ochrony środowiska, które zostały opracowane na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i lokalnym.

Zasady zrównoważonego rozwoju wymuszają zachowanie kompleksowego, a zarazem sektorowego podejścia do zagadnień i działań dotyczących ochrony środowiska nie tylko na terenie samego miasta, ponieważ miasto nie jest układem zamkniętym. Poszczególne elementy środowiska zachowują ciągłość bez względu na granice terytorialne. Dlatego też, konieczne jest przyjęcie założeń i działań priorytetowych wynikających z programów, planów i strategii zewnętrznych wyższego rzędu, umożliwiających szersze spojrzenie na poszczególne dziedziny ochrony środowiska.

1. Uwarunkowania zewnętrzne opracowania „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Polanka Wielka na lata 2014 – 2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019 – 2022”

Główne uwarunkowania zewnętrzne dla gminy Polanka Wielka w zakresie ochrony środowiska wynikają z następujących aktów prawnych:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz.150 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r., Nr 121, poz.1266 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r., Nr 12, poz.59);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r., Nr 0, poz. 145);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz.1243 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw oraz dokumentów strategicznych:
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do 2016 roku,
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015,
- Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku,
- Narodowa Strategia Spójności 2007-2013,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz program działań na lata 2007 – 2013,
- Program Wodno-Środowiskowy Kraju,
- Strategia rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011 - 2020 "Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości"
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014 - 2020 ,
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu oświęcimskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2017-2020

2. Polityka i strategia kraju

2.1. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

W dniu 22 maja 2009 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Uchwałą (M.P. z 2009 r., Nr 34, poz. 501) przyjął Politykę ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 stanowi aktualizację poprzedniego dokumentu Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010 w odniesieniu do celów i niezbędnych działań wynikających z aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz stanu środowiska.

Analiza zapisów Polityki ekologicznej Państwa w latach 2009-2012... wskazuje, że najważniejsze zadania objęte charakteryzowanym dokumentem będą wiązać się z: realizacją zasady zrównoważonego rozwoju, ochroną zasobów naturalnych w tym różnorodności biologicznej, poprawą jakości środowiska, powstrzymaniem niekorzystnych zmian klimatu.

W opisywanym dokumencie duży nacisk położono na ochronę zasobów naturalnych, w tym różnorodności biologicznej i obszarów Natura 2000. Będzie to miało istotne znaczenie dla przyspieszenia realizacji inwestycji infrastrukturalnych. Ważnym zadaniem będzie kontynuacja zalesień i zadrzewianie tzw. korytarzy

ekologicznych (łączących kompleksy leśne), które mają ogromne znaczenie dla zachowania i rozwoju różnorodności biologicznej fauny oraz flory.

Dużym wyzwaniem dla naszego kraju będzie również sprostanie unijnym dyrektywom w sprawie jakości powietrza. Dla obszarów, które nie spełniają wspólnotowych standardów w zakresie jakości powietrza, zostaną opracowane i zrealizowane programy naprawcze. Konieczna będzie również promocja najnowszych technologii służących ochronie środowiska, w tym promocja rozwoju odnawialnych źródeł energii, a także szybka modernizacja przemysłu energetycznego.

W ciągu najbliższych lat jeszcze ważniejsze stanie się racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi, w szczególności wodą. Założono również bardziej racjonalne korzystanie z zasobów geologicznych i poprawę gospodarki odpadami, zwłaszcza komunalnymi.

Wśród innych działań uwzględnionych w dokumencie należy wymienić m.in.: bezpieczeństwo ekologiczne, ochronę gleb, rekultywację terenów zdegradowanych czy też ochronę przed hałasem. Podkreślono także znaczenie edukacji ekologicznej.

Zgodnie z zapisami Polityki ekologicznej Państwa w latach 2009-2012..., szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska powinna być uwzględniana w planach zagospodarowania przestrzennego, szczególnie chodzi tu o wdrożenie przepisów umożliwiających przeprowadzanie ocen oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

2.2. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015

Strategia Rozwoju Kraju (SRK) na lata 2007 – 2015 została przyjęta przez Radę Ministrów 29 grudnia 2006 roku jako nadrzędny, wieloletni dokument rozwoju społeczno – gospodarczego Polski. Jej zadaniem jest określenie celów i priorytetów polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat i wskazanie warunków, które miałyby sprzyjać temu rozwojowi.

Nadrzędnym celem charakteryzowanego dokumentu jest szeroko rozumiane podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski – zarówno poszczególnych obywateli jak i rodzin, którego warunkiem ma być szybki oraz trwały rozwój gospodarczy. Co więcej, powyższy cel może zostać osiągnięty tylko w warunkach realizacji zasad zrównoważonego rozwoju oraz pielęgnowania i zachowania dziedzictwa kulturowego kraju.

W celu realizacji przedstawionego powyżej celu głównego oraz w oparciu o zdiagnozowane problemy społeczno – gospodarcze wytypowane zostały następujące priorytety:

- Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki;
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej;
- Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości;
- Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa;
- Rozwój obszarów wiejskich;

➤ **Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.**

Ich realizacja, zgodnie z założeniami SRK, będzie odbywać się poprzez działania regulacyjne, decyzyjne i wdrożeniowe władz państwowych i administracji publicznej, jak i innych podmiotów życia społeczno – gospodarczego. Dodatkowo przewiduje się utworzenie systemu oceny postępu realizacji poszczególnych zadań.

2.3. Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku

W dniu 10 listopada 2009 roku Rada Ministrów Uchwałą Nr 202/2009 przyjęła Politykę energetyczną Polski do 2030 roku.

Dokument przedstawia strategię państwa w perspektywie krótkoterminowej jak i długoterminowej do roku 2030 w zakresie bezpieczeństwa energetycznego i zobowiązań ekologicznych. Podstawowymi kierunkami polityki energetycznej są:

- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzanie energetyki jądrowej,
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
- rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
- ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Realizacja założeń polityki energetycznej Polski odbywać się będzie poprzez wytyczone główne i szczegółowe cele oraz działania.

Zgodnie z wytyczonymi celami, działania zapisane w dokumencie koncentrować się będą na zmniejszeniu energochłonności gospodarki i zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego, zmniejszeniu stopnia uzależnienia Polski od importu gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw płynnych z jednego kierunku oraz zwiększeniu udziału gazu wydobywanego w kraju lub produkowanego na bazie polskich surowców, wdrożeniu polskiej polityki jądrowej (w tym podniesienie świadomości społecznej, przygotowanie infrastruktury organizacyjno-prawnej), rozwoju wykorzystania energetyki odnawialnej, w tym biopaliw. Ponadto działania koncentrować się będą na ograniczaniu oddziaływania energetyki na środowisko. Głównymi celami w tym obszarze są:

- ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
- ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
- ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,
- zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Działania te pozwalają na ograniczenie emisji SO₂ i NO_x zgodnie z zobowiązaniami w Traktacie Akcesyjnym oraz dostosowanie poziomów emisji pozostałych parametrów zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami unijnymi.

2.4. Narodowa Strategia Spójności 2007-2013

Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) określa priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS) na lata 2007-2013.

Celem nadrzędnym przedmiotowego dokumentu jest utworzenie warunków sprzyjających wzrostowi konkurencyjności polskiej gospodarki oraz stojących przed nią szans. Jego realizacja natomiast ma się odbywać za pośrednictwem Programów Operacyjnych (PO) zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) zarządzanych przez zarządy poszczególnych województw.

Jednym z programów operacyjnych (PO) jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 (zatwierdzony decyzją komisji Europejskiej z dnia 7 grudnia 2007 r.) – jego głównym celem jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej, przy czym powinno odbywać się to przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia społeczeństwa oraz zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. W Programie Infrastruktura i Środowisko sformułowanych zostało 15 niżej wymienionych priorytetów:

- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
- Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
- Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;
- Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych;
- Drogowa i lotnicza sieć TEN-T;
- Transport przyjazny środowisku;
- Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe;
- Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna;
- Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii;
- Kultura i dziedzictwo kulturowe;
- Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia;
- Infrastruktura szkolnictwa wyższego;
- Pomoc techniczna - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;

- Pomoc techniczna - Fundusz Spójności.

2.5. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK) został zatwierdzony przez Radę Ministrów 16 grudnia 2003 r. Program ten zawierał informacje o aktualnym stanie i zamierzeniach gmin w zakresie uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej. Założenia programu są zgodne z zapisami Traktatu Akcesyjnego i dotyczą osiągnięcia następujących efektów:

- do 31 grudnia 2015 roku wszystkie aglomeracje ≥ 2000 RLM muszą być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków, o efekcie oczyszczania uzależnionym od wielkości oczyszczalni,
- do 31 grudnia 2015 roku powinna być zapewniona 75% redukcja związków azotu i fosforu ogólnego pochodzącego ze źródeł komunalnych na terenie Polski i odprowadzanych do wód,
- do 31 grudnia 2015 roku aglomeracje < 2000 RLM wyposażone w dniu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej w systemy kanalizacyjne powinny posiadać do tego terminu oczyszczalnie zapewniające odpowiednie oczyszczenie,
- do 31 grudnia 2010 roku zakłady przemysłu rolno-spożywczego o wielkości > 4000 RLM są zobowiązane do redukcji zanieczyszczeń biodegradowalnych.

Spośród powyższych wymagań, priorytetowymi są wymagania dotyczące redukcji azotu i fosforu oraz aglomeracji ≥ 2000 RLM.

Program ten określa terminy realizacji zaplanowanych inwestycji oraz terminy uzyskania efektów ekologicznych przez aglomerację w poszczególnych latach realizacji programu tj. w 2005 r., 2010 r., 2013 i 2015 r. KPOŚK 2003 obejmował swoim zakresem 1 378 aglomeracji i przewidywał: budowę, rozbudowę i /lub modernizację 1 163 oczyszczalni ścieków oraz budowę ok. 21 tys. km sieci kanalizacyjnej w aglomeracjach. KPOŚK w latach 2004-2005 został poddany pierwszej aktualizacji zatwierdzonej przez Radę Ministrów dnia 7 czerwca 2005 r. W wyniku przeprowadzonej aktualizacji, program obejmował 1 577 aglomeracji i przewidywał budowę, rozbudowę i /lub modernizację 1 734 oczyszczalni ścieków oraz budowę ok. 37 tys. km sieci kanalizacyjnej w aglomeracjach. Druga aktualizacja została zatwierdzona przez Radę Ministrów 2 marca 2010 roku i obejmowała łącznie 1 635 aglomeracji, w tym 1 313 aglomeracji priorytetowych, wynikających z postanowień Traktatu Akcesyjnego. Trzecia aktualizacja została zatwierdzona przez Radę Ministrów 1 lutego 2011 r. i dotyczyła wyłącznie zmian terminów realizacji zaplanowanych inwestycji. Realizacja programu zapewni dla ok. 60% ludności wiejskiej i prawie 100% ludności miejskiej obsługę systemami kanalizacyjnymi i oczyszczalniami ścieków ok. 28,7 mln mieszkańców Polski.

2.6. Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz program działań na lata 2007-2013

Włączenie ustaleń krajowej strategii ochrony różnorodności biologicznej do programów ochrony środowiska wynika z zapisów Programu Wykonawczego do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 – 2010 (Rozdział 2. Przedsięwzięcia ukierunkowane na poprawę jakości środowiska; 2.6. Ochrona przyrody. Różnorodność biologiczna i krajobrazowa).

Dokument został przyjęty uchwałą Rady Ministrów nr 270/2007 z dnia 26 października 2007 r. (Dz.U. z 2002 r., Nr 184, poz. 1532). Definiuje on pojęcie różnorodności biologicznej w świetle Konwencji o różnorodności biologicznej ogłoszonej i przyjętej podczas międzynarodowej konferencji w Rio de Janeiro w 1992 r. - Środowisko i Rozwój. Rozszerzone pojęcie „ochrona przyrody” obejmuje ochronę wszystkich elementów przyrody i ekosystemów ekologicznych, także tych podległych użytkowaniu, ekosystemów bogatych i zróżnicowanych oraz ubogich, znajdujących się w różnych stadiach sukcesyjnych, a także ochronę elementów dotychczas niedocenianych czy nawet z premedytacją niszczonych.

Nadrzędny cel Strategii sformułowano następująco: „Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa”. W dokumencie określono również cele strategiczne oraz operacyjne, których realizacja ma zapewnić realizację nadrzędnych założeń Strategii.

2.7. Program Wodno – Środowiskowy Kraju

Dokument przedstawia zbiór działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia przez wody celów środowiskowych. Program Wodno-Środowiskowy Kraju wpisuje się w wymagania określone w Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej. W dokumencie określono 4 cele, które wynikają z zapisów art.4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Są to:

- *niepogarszanie stanu części wód,*
- *osiągnięcie dobrego stan wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,*
- *spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do*

spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),

- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.*

V. Program ochrony środowiska dla gminy Polanka Wielka

1. Program poprawy w dla pola: Jakość wód i stosunki wodne

Cel strategiczny:

PRZYWRÓCENIE JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH DO WYMAGANYCH STANDARDÓW ORAZ OCHRONA JAKOŚCI I ILOŚCI WÓD PODZIEMNYCH WRAZ Z RACJONALIZACJĄ ICH WYKORZYSTANIA. OCHRONA PRZED POWODZIĄ.

Cele długoterminowe:

- utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych
- osiągnięcie właściwych standardów wód powierzchniowych pod względem jakościowym i ilościowym
- zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do wody o odpowiedniej jakości i niezbędnej ilości
- zabezpieczenie przed skutkami powodzi;

Długofalowym celem Polityki Ekologicznej Polski w zakresie gospodarki wodnej jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód tak pod względem jakościowym jak i ilościowym. Oznacza to, że wody powierzchniowe powinny pozostawać w stanie ukształtowanym przez przyrodę i jednocześnie, na wyznaczonych odcinkach lub akwenach, być przydatne do:

- wykorzystania w zbiorowym zaopatrzeniu w wodę do picia,
- bytowania ryb łososiowatych lub przynajmniej karpowatych, spełniając także odpowiednie wymagania na obszarach chronionych.

Zgodnie z wymaganiami Ustawy – „Prawo wodne” konieczne jest w zlewisiku Morza Bałtyckiego (do którego należy 99,7% powierzchni Polski): zapewnienie do 2015 r. 75% redukcji ładunku substancji biogenych ze ścieków komunalnych; istotne ograniczenie zrzutów pozostałych substancji tego typu, a także niedopuszczenie do przyrostu ładunku azotu ze źródeł rolniczych.

Cele krótkoterminowe i kierunki działań w zakresie ochrony zasobów wodnych:

- rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji na terenie gminy

- rozbudowa i modernizacja systemów dystrybucji i uzdatniania wody,
- ochrona ujęć wód pitnej,
- ograniczanie i eliminowanie wykorzystania wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie ludności w wodę do picia,
- optymalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i gospodarczych,
- przywrócenie pierwotnego stanu zasobów wód podziemnych,

Cele krótkoterminowe i kierunki działań w zakresie jakości wód:

Ochrona jakości wód podziemnych przed degradacją polega na prowadzeniu działań administracyjno-prawnych, przyrodniczych i technicznych. Najważniejszym zadaniem jest opracowanie i wdrożenie koncepcji porządkowania gospodarki ściekowej Gminy oraz budowa zróżnicowanego systemu oczyszczania ścieków komunalnych dla poszczególnych rejonów gminy

Cele krótkoterminowe i kierunki działań wytyczone dla gminy Polanka Wielka:

- poprawa parametrów jakościowych wody pitnej - zabezpieczenie awaryjnych źródeł wody pitnej,
- zmniejszenie awaryjności sieci wodociągowej i kanalizacyjnej poprzez zastosowanie nowoczesnych materiałów i rozwiązań technicznych oraz intensyfikację napraw bieżących,
- docelowe objęcie systemem kanalizacji i wodociągów całego obszaru Gminy - zmniejszenie ilości ścieków komunalnych odprowadzanych bez oczyszczania poprzez rozszerzenie zasięgu sieci kanalizacyjnej i wodociągowej poprzez:
- budowę lokalnych oczyszczalni ścieków, budowa nowych oraz modernizacja istniejących odcinków kanalizacji pozwalających na eliminowanie możliwości niekontrolowanego odprowadzania zanieczyszczeń do środowiska
- sukcesywne ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń obszarowych i ścieków deszczowych na wody powierzchniowe - odprowadzanie wód opadowych z terenów zabudowy mieszkalnej i usługowej bezpośrednio do gruntu lub lokalnych odbiorników, z terenów dróg i parkingów przez osadniki wód deszczowych
- eliminacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków (szamb),
- działania zmierzające do ograniczenia niekontrolowanej infiltracji zanieczyszczeń
- eliminacja zanieczyszczania brzegów zbiorników i cieków odpadami zdeponowanymi na tzw. „dzikich wysypiskach”,
- ochrona wód w tym ograniczenie nawożenia chemicznego gruntów rolnych przylegających do nich.

Działania:

W zakresie zaopatrzenia w wodę pitną

- modernizacja i rozbudowa ujęć wody oraz sieci wodociągowej poprzez wymianę urządzeń wodociągowych znajdujących się w złym stanie technicznym
- modyfikacja istniejących wodociągów
- budowę punktów monitorujących pracę sieci wodociągowej,
- budowę nowych odcinków sieci wodociągowej,

W zakresie kanalizacji:

- zwiększenie stopnia skanalizowania gminy poprzez budowę kanalizacji sanitarnej z przyłączami do budynków

Efekty działań:

- zwiększenie ilości oczyszczanych ścieków
- poprawa czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- ochrona gruntów
- zmniejszenie strat wody spowodowanej awaryjnością sieci wodociągowej
- efektywniejsze wykorzystanie zasobów wód podziemnych
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców Gminy
- przywrócenie równowagi w bilansie wód,

Głównymi metodami realizacji ochrony wód są:

- monitoring środowiskowy – jako system pomiarów i obserwacji cech i właściwości środowiska w celu dostarczenia informacji o aktualnym stanie i tendencjach zmian środowiska oraz przewidywania skutków tych zmian,
- ocena oddziaływania na środowisko – jako działanie identyfikacyjne i prognostyczne, oceniające wpływ przedsięwzięć na środowisko,
- ochrona bierna – czyli przestrzeganie zakazów i ograniczeń dotyczących wprowadzania zanieczyszczeń do środowiska,
- ochrona czynna – czyli wykonywanie nakazów dotyczących usuwania przyczyn zanieczyszczenia wód, wspomagania naturalnych procesów samooczyszczania i bezpośrednie oczyszczanie wód (np. w warstwie wodonośnej).
- Do ważnych instrumentów ochrony biernej wód podziemnych należy ustanawianie stref i obszarów ochronnych, na których obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie korzystania z wody i użytkowania gruntów. Strefy ochrony bezpośredniej (grupa bezwzględnie obowiązujących nakazów) mają na celu wyeliminowanie zagrożenia powstającego w związku z ujęciem

wody. Strefy ochrony pośredniej określają ograniczenia czynności mogących mieć wpływ na jakość pobieranej wody.

- Jedną z głównych zasad ochrony wód podziemnych, przyjętych przez aktualnie obowiązujące Prawo Wodne, jest zakaz bezpośredniego wprowadzania ścieków do poziomów wodonośnych i ograniczenia wprowadzania ścieków do ziemi. Jednocześnie, rolnicze wykorzystanie osadów ściekowych, wymaga wzmożonej kontroli wpływu takiego postępowania m.in. na jakość wód podziemnych.

2. Program poprawy dla pola: Powietrze atmosferyczne

Cel strategiczny:

POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO NA TERENIE GMINY POLANKA WIELKA DO WYMAGANYCH STANDARDÓW

Cele długoterminowe:

- ograniczanie wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych,
- systematyczne wprowadzanie bezpiecznego demontażu, zbierania, transportu i unieszkodliwiania wyrobów budowlanych zawierających azbest,
- ograniczenie niskiej emisji pochodzącej ze źródeł zorganizowanych i indywidualnych,
- wdrożenie skutecznego zarządzania ochroną środowiska

Zarządzanie ochroną powietrza.

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- zmniejszenie niskiej emisji z indywidualnych palenisk domowych – termomodernizacja, zmiana nośników energii,
- zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza z emitorów „wysokich”,
- promocja wykorzystania alternatywnych źródeł energii cieplnej,
- inwentaryzacja wyrobów budowlanych zawierających azbest,
- poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy,
- rozpowszechnienie proekologicznych form transportu.

Najskuteczniejszą formą ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem jest prewencja, realizowana jako likwidacja zanieczyszczeń u źródła poprzez działania w zakresie:

- ograniczania udziału indywidualnych palenisk węglowych w strukturze systemu grzewczego gminy,
- wspieranie działań inwestycyjnych ograniczających drogowy ruch tranzytowy przez Gminę,
- wspieranie działań inwestycyjnych ograniczających niską emisję na terenie gminy,
- działania ograniczające uciążliwość emisyjną środków transportu drogowego,
- prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz minimalizacji zużycia energii (w tym surowców energetycznych)
- rozwój monitoringu zanieczyszczeń powietrza i dostosowanie go do aktualnych wymogów

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- promowanie ekologicznych źródeł energii,
- zagospodarowanie bioodpadów w tym osadów ściekowych,
- realizacja programu likwidacji azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy

Ograniczanie zanieczyszczeń komunikacyjnych

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- optymalizacja warunków ruchu drogowego przy wykorzystaniu podstawowych narzędzi inżynierii ruchu, zapewniających zwiększenie płynności i przepustowości drogowej
- podwyższenie standardów technicznych infrastruktury drogowej, zwłaszcza w obszarach zurbanizowanych i obszarach chronionych
- stosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych w komunikacji i pojazdach,
- eliminacja z ruchu pojazdów nie spełniających obowiązujących norm ekologicznych
- promowanie transportu ekologicznego
- rozbudowa ścieżek rowerowych
- promocja komunikacji zbiorowej
- systematyczne usprawnianie transportu zbiorowego w celu zwiększenia jego udziału w całkowitych przewozach pasażerskich
- utrzymanie czystości nawierzchni dróg
- wprowadzenie zakazu stosowania materiałów pylących (popiołów, żużli i innych odpadów) do utwardzania nawierzchni dróg i parkingów

Ograniczanie zanieczyszczeń z sektora komunalnego

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń na terenie gminy jest niska emisja z lokalnych kotłowni opalanych węglem, z indywidualnych palenisk domowych oraz z sektora usługowego. Z tego względu, najpilniejszymi zadaniami są:

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- dążenie do zmniejszenia strat energii wytworzonej, głównie cieplnej, poprzez:
 - uszczelnienie i usprawnienie sieci przesyłowych
 - poprawę parametrów energetycznych budynków (termoizolacja, modernizacja węzłów cieplnych),
- ograniczenie niskiej emisji u źródeł poprzez:
 - likwidację lub modernizację lokalnych kotłowni opalanych paliwem stałym,
 - likwidację indywidualnych, wysokoemisyjnych pieców na paliwo stałe,
 - modernizacja istniejących kotłowni oraz wykorzystanie ekologicznych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej oraz komunalnych budynkach mieszkalnych,
 - promocja alternatywnych odnawialnych źródeł energii oraz zewnętrznych środków ich finansowania
 - wykorzystywanie ciepła odpadowego i alternatywnych źródeł energii,
 - zamiana paliwa wysokoemisyjnego na niskoemisyjne,
 - nawiązanie współpracy w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego z właściwymi organami i instytucjami wojewódzkimi i rządowymi,
 - zadania związane z efektywnymi sposobami energetycznego spalania węgla,
 - wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc przy wprowadzaniu bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii
 - dofinansowanie dla inwestorów, właścicieli nieruchomości modernizujących ogrzewanie
 - promowanie proekologicznych źródeł ciepła i nośników energii
 - wspieranie lokalnych inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wypalania traw i ograniczenia emisji wtórnej
 - edukacja ekologiczna mieszkańców – kształtowanie właściwych zachowań społeczeństwa (oszczędność energii cieplnej i elektrycznej, używanie węgla dobrej jakości, aspekty zdrowotne narażenia na ekspozycję zanieczyszczeń powietrza)

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami w celu dążenia do eliminacji lub zmniejszania zanieczyszczenia powietrza
- współdziałanie w zakresie edukacji ekologicznej

Działania

- opracowanie audytu energetycznego dla gminy,
- termomodernizacja budynków prywatnych mieszkalnych,
- termomodernizacja budynków będących w gestii gminy,
- utrzymanie i remonty nawierzchni dróg,
- realizacja programu likwidacji wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie gminy

Efekty działań:

- poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców Gminy, poprawa jakości życia
- poprawa środowiska naturalnego gminy,
- zmniejszenie strat materialnych spowodowanych zanieczyszczeniami powietrza

3. Program poprawy dla pola: Hałas i vibracje

Cel strategiczny:

**ZMNIEJSZENIE UCIAŹLIWOŚCI HAŁASU DLA MIESZKAŃCÓW
GMINY I SPEŁNIENIE OBOWIĄZUJĄCYCH STANDARDÓW W
ZAKRESIE POZIOMU HAŁASU**

Cele długoterminowe:

- utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna
- ograniczenie poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach wzdłuż głównych dróg,
- wyeliminowanie z użytkowania środków transportu, maszyn i urządzeń, których poziom emisji hałasu nie odpowiada przyjętym standardom

- zintegrowanie działań w zakresie ochrony przed hałasem z planem zagospodarowania przestrzennego,
- prowadzenie działalności edukacyjnej o zagrożeniu środowiska i zdrowia ludzkiego hałasem,

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- zintensyfikowanie działań ograniczających negatywny wpływ hałasu na mieszkańców poprzez:
- poprawienie organizacji ruchu ułatwiającą płynność jazdy,
- poprawa stanu nawierzchni dróg,
- promocja komunikacji zbiorowej,
- zwiększenie ilości izolacyjnych pasów zieleni,
- stosowanie dźwiękochłonnych elewacji,
- wymiana okien na dźwiękoszczelne,
- właściwe kształtowanie linii zabudowy i brył powstających budynków w celu zminimalizowania wpływu hałasu drogowego,
- zwiększenie izolacyjności akustycznej ścian zewnętrznych budynków,
- skrócenie czasu pracy hałaśliwych urządzeń,
- dobór technologii produkcji o niskim poziomie hałasu,
- stosowanie obudów dźwiękochłonnych na urządzenia i maszyny emitujące wysoki poziom hałasu

Działania

- budowa zabezpieczeń przed uciążliwościami akustycznymi,

Efekty działań:

- zmniejszenie skali obiektywnego narażenia mieszkańców gminy na hałas
- spełnienie obowiązujących standardów w zakresie poziomu hałasu
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zmniejszenie subiektywnie odczuwalnej uciążliwości hałasowej
- zintensyfikowanie kontroli i nadzoru nad istniejącymi źródłami hałasu oraz zintensyfikowanie działań prewencyjnych dla ograniczenia uciążliwości obiektów

4. Program poprawy dla pola: Promieniowanie elektromagnetyczne

Cel strategiczny:

OGRANICZANIE I MONITORING PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO

Cel długoterminowy:

- ograniczenie zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony promieniowania elektromagnetycznego

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- inwentaryzacja i kontrola źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy i w jej najbliższym otoczeniu
- prowadzenie badań pozwalających na ocenę stopnia zagrożenia Gminy promieniowaniem elektromagnetycznym
- utrzymywanie natężenia promieniowania elektromagnetycznego poniżej dopuszczalnych lub co najwyżej na tym poziomie
- restrykcyjne przestrzeganie przepisów prawa w zakresie rozwiązań technicznych i lokalizacji obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne
- przestrzeganie wprowadzonych do planu zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed promieniowaniem elektromagnetycznym z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania wokół niektórych źródeł promieniowania
- przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa, higieny pracy, prawa budowlanego, gospodarowania przestrzennego i przepisów sanitarnych w celu ochrony przez promieniowaniem elektromagnetycznym

Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwo wyeliminowane lub ograniczone pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne.

Działania

- inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem tych pól,
- egzekwowanie przepisów dot. lokalizacji nowobudowanych obiektów.

Efekty działań

- minimalizacja potencjalnych źródeł zagrożenia dla środowiska naturalnego gminy i jej mieszkańców.

5. Program poprawy dla pola: Lasy

Cel strategiczny:

WZBOGACENIE I RACJONALNA EKSPLOATACJA ZASOBÓW LEŚNYCH

Cele długoterminowe:

- ochrona zasobów leśnych i poprawa kondycji przyrodniczej obszarów leśnych oraz ich otulin,
- zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów
- renaturalizacja obszarów leśnych
- powiększanie różnorodności biologicznej w lasach na poziomie genetycznym i gatunkowym
- poprawa zdrowotności i odporności drzewostanów
- wymiana napowietrznych linii energetycznych starszych niż 25 lat na kable podziemne (tam gdzie jest to możliwe)

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- inwentaryzacja zasobów leśnych pod kątem ich stanu zdrowotnego
- inwentaryzacja i weryfikacja klasyfikacji gruntów pod kątem pełnego uwzględnienia gruntów zalesionych i zadrzewionych oraz ujęcie granicy rolno-leśnej w planach zagospodarowania przestrzennego
- przebudowa drzewostanów zmienionych lub uszkodzonych
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego lub odtworzenie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych,
- rozwijanie wielofunkcyjności lasów i wzmocnienie ich korzystnego oddziaływania na środowisko (poprawa funkcji wodochronnej, klimatotwórczej i glebochronnej),
- dostosowanie lasów i leśnictwa, w większym niż dotychczas zakresie, do wypełniania zróżnicowanych funkcji nie tylko przyrodniczych ale także społecznych (np. turystycznych) - powszechne, choć sterowane, udostępnienie lasów społeczeństwu z zachowaniem zasady niedopuszczania do zagrożenia trwałości i jakości zasobów leśnych,

- ochrona gleb leśnych, a szczególnie substancji organicznej gleby,
- prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości społeczeństwa (w tym pracowników leśnictwa) w zakresie celów i korzyści trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej, rozwój edukacji i nauk leśnych
- użytkowanie zasobów leśnych w sposób zgodny z zasadami ochrony przyrody, bioróżnorodności i krajobrazu
- nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych
- rekreacyjne użytkowanie i zagospodarowanie lasu,
- współdziałanie leśnictwa z samorządami i administracją państwową
- racjonalne przeznaczanie obszarów leśnych na cele nieleśne
- stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki)
- odnowa zieleni dolin rzecznych

Istotne znaczenie w ochronie lasów ma właściwe prowadzenie gospodarki leśnej. Zachowane fragmenty lasów o charakterze naturalnym, a w szczególności znajdujące się w ich obrębie powierzchnie przyrodniczo cenne powinny być wyłączone z pozyskiwania drewna.

Efekty działań:

- zwiększenie atrakcyjności gminy,
- zaspokojenie rekreacyjnych potrzeb mieszkańców,
- zapewnienie lasom właściwego znaczenia w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz w ochronie krajobrazu,
- wzmocnienie wodochronnych, glebochronnych i klimatotwórczych funkcji lasów,
- zwiększenie zasobów i produktywności oraz trwałości i bezpieczeństwa ekosystemów leśnych,
- ochrona powietrza na terenie gminy i terenów ościennych,

6. Program poprawy dla pola: Obszary chronione i tereny zieleni urządzonej.

Cel strategiczny:

OCHRONA GMINNEGO SYSTEMU OBSZARÓW OCHRONNYCH.

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych

- utrzymanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych
- określenie obszarów chronionych na terenie gminy
- wytypowanie obiektów przyrodniczych do utworzenia użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i stanowisk dokumentacyjnych,
- utworzenie użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i rezerwatów przyrody.
- renaturalizacja i poprawa stanu najcenniejszych, zniszczonych ekosystemów i siedlisk, szczególnie leśnych i wodno-błotnych,
- ochrona i wzrost różnorodności biologicznej (genetycznej gatunkowej i siedliskowej) i krajobrazowej oraz wzrost lesistości gminy i ochrona lasów
- ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym zainwestowaniem
- ochrona istniejącej zieleni urządzonej
- utrzymanie w stanie nie zainwestowanym obszarów otwartych o funkcji rolniczej
- utrzymanie istniejących korytarzy ekologicznych,

Ochrona fauny i flory

- rozszerzenie i usprawnienie ochrony in situ i ex situ gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem oraz starych, tradycyjnych odmian roślin i ras zwierząt hodowlanych mających znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej, poprzez stworzenie i utrzymanie niezbędnych warunków technicznych do takiej ochrony (stosowne obiekty i ich wyposażenie) oraz wspieranie badań i prac rozwojowych z tego zakresu,
- zachowanie istniejących zbiorników wodnych,
- blokowanie inwestycji uciążliwego przemysłu,

- zapewnienie ochrony i racjonalnego gospodarowania różnorodnością biologiczną na całym terytorium gminy,
- zapewnienie korzystnego przeciwdziałania wprowadzaniu gatunków, które mogą zagrażać integralności naturalnych ekosystemów i siedlisk lub stanowić zagrożenie gatunków rodzimych,
- ograniczenie barier dla migracji gatunków flory i fauny,
- ochrona lokalnych cieków wraz z przylegającymi pasami zieleni niskiej i wysokiej,

Ochrona i utrzymanie krajobrazu rekreacyjnego

- wzmocnienie roli rekreacyjnej terenów zielonych,
- rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo,
- nawiązywanie formą i detalem architektonicznym do tradycji budownictwa regionalnego,
- ochrona ustanowionych pomników przyrody w granicach stref ścisłej ochrony konserwatorskiej,
- w obiektach wyszczególnionych w rejestrze zabytków, ewidencji obiektów zabytkowych, wykazie stanowisk archeologicznych i ustanowionych dla nich stref ochrony – konsultowanie wszelkich zamierzeń z właściwymi organami,
- respektowanie wymagań obowiązujących w strefach konserwatorskiej ochrony krajobrazu ustanowionym w planie zagospodarowania przestrzennego.

Działania

- współdziałanie z Wojewodą Małopolskim w zakresie wykorzystania funduszy UE na ochronę obszarów chronionych,
- promocja walorów przyrodniczych gminy,
- współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w zakresie ochrony przyrody,
- kontrola przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystywania zasobów środowiska,
- preferowanie zalesień na terenach cennych przyrodniczo,
prowadzenie gospodarki leśnej uwzględniającej wymogi ochrony prawnej konkretnych obszarów przyrodniczych.

7. Program poprawy dla pola: Gleby

Cel strategiczny:

RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW GLEBOWYCH I SUROWCÓW MINERALNYCH.

Cele długoterminowe:

- gospodarowanie glebami w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej i poziomów zanieczyszczeń,
- ograniczenie czynników wpływających na degradację gleby poprzez zagospodarowanie m.in.: odłogujących gruntów,
- zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku rolnym, leśnym i rekreacyjno-wypoczynkowym,
- właściwe kształcenie ekosystemów rolnych z wykorzystaniem otaczających je systemów naturalnych i ich zdolności do autoregulacji m.in. poprzez wdrażanie programów rolno-środowiskowych,
- zachowanie naturalnych kompleksów łąk jako regulatora stosunków wodnych i klimatycznych przyległych do nich terenów,

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- okresowa aktualizacja rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenia standardów gleby lub ziemi
- przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych
- przeciwdziałanie erozji gleb poprzez stosowanie odpowiednich zabiegów
- ograniczanie erozji wodnej i wietrznej gleby poprzez możliwie jak najdłuższe utrzymywanie pokrywy roślinnej
- racjonalne użycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych oraz stosowanie technik naturalnych (fito i agromelioracyjnych) w celu zwiększenia udziału materii organicznej w glebie,
- wapnowanie gleb kwaśnych.

Działania

- prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi,
- propagowanie dobrych praktyk rolniczych.

8. Program poprawy dla pola: Zagrożenia naturalne i poważne awarie.

Cel strategiczny

ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM NATURALNYM I POWAŻNYM AWARIOM ORAZ ELIMINACJA I MINIMALIZACJA SKUTKÓW W RAZIE ICH WYSTĄPIENIA

Cele krótkoterminowe i kierunki działań

- opracowanie systemu ochrony przeciwpowodziowej w zakresie zapobiegania, przygotowania, reagowania i odbudowy,
- opracowanie gminnego planu przeciwpowodziowego
- inwentaryzacja obszarów z zagrożeniem poważnymi awariami i wyłączeniem wytypowanych obszarów spod zabudowy,
- prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań
- opracowanie programu współpracy z służbami ratowniczymi w razie wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

Efekty działań

- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

9. Program poprawy dla pola: Edukacja ekologiczna

Cel strategiczny

**DALSZE ZWIĘKSZANIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ
SPOŁECZEŃSTWA GMINY POLANKA WIELKA, KSZTAŁTOWANIE
POSTAW PROEKOLOGICZNYCH JEJ MIESZKAŃCÓW ORAZ
POCZUCIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA.**

Cel ten wpisuje się w podstawowe cele sformułowane w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej.

Cele długoterminowe:

- kontynuacja i rozszerzanie działań edukacyjnych w placówkach oświatowych z zakresu ochrony środowiska
- rozszerzenie poziomu świadomości ekologicznej społeczności gminy,
- kształtowanie prawidłowych wzorców zachowań poszczególnych grup społeczeństwa gminy w odniesieniu do środowiska,

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- prowadzenie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci
- kontynuacja edukacji na temat ochrony środowiska w placówkach oświatowych
- wspieranie finansowe i merytoryczne działań z zakresu edukacji ekologicznej
- pomoc szkołom w uzyskiwaniu pozabudżetowych środków na edukację ekologiczną
- zapewnienie społeczeństwu niezbędnych informacji nt. stanu środowiska i działań na rzecz jego ochrony
- współdziałanie władz gminnych z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i pozytywnych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony
- prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej społeczności lokalnej
- sukcesywne rozszerzanie działalności informacyjno-wydawniczej
- uzupełnienie programów nauczania o tematykę związaną z przyrodą gminy
- rozszerzenie formuły imprez ekologicznych

- *upowszechnienie i zapewnienie każdemu mieszkańcowi dostępu do informacji na temat możliwości prawidłowych zasad postępowania w związku z ochroną środowiska oraz jego stanem*
- *włączenie tematyki ochrony środowiska do działań i projektów realizowanych przez różnego rodzaju grupy społeczne i podmioty gospodarcze.*

10. Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska

Istotnym wsparciem ochrony środowiska jest aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska prowadząca do tworzenia tzw. zielonych miejsc pracy (zwłaszcza w turystyce, leśnictwie i ochronie przyrody, odnawialnych źródłach energii, wykorzystaniu odpadów), rozwoju produkcji urządzeń służących ochronie środowiska bądź produkcji towarów przyjaznych środowisku.

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- zawarcie w każdym przetargu organizowanym przez gminę wymogów ekologicznych.
- kształtowanie równoprawnych warunków konkurencji przez pełne stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”, wraz z uwzględnieniem kosztów zewnętrznych.
- wspieranie powstawania i zachowania tzw. „zielonych” miejsc pracy, w szczególności w: rolnictwie ekologicznym, agro- i ekoturystyce, leśnictwie i ochronie przyrody, odnawialnych źródłach energii, transporcie publicznym, działaniach na rzecz oszczędzania zasobów (zwłaszcza energii i wody), odzysku produktów lub ich części oraz odzysku opakowań i wykorzystania odpadów jako surowców wtórnych.
- stymulowanie rozwoju przemysłu urządzeń ochrony środowiska, zwłaszcza urządzeń wykorzystywanych w ochronie wód i powietrza oraz zagospodarowania odpadów.

VII. Harmonogram rzeczowy realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Polanka Wielka

Dla spełnienia wytyczonych celów, konieczne jest podjęcie konkretnych działań organizacyjnych i inwestycyjnych. Harmonogram rzeczowo – finansowy przedstawia listę przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2014 –2018, którą opracowano m.in. w oparciu o wyznaczone priorytety w zakresie ochrony środowiska.

Przedstawione potrzeby inwestycyjne dotyczą przedsięwzięć podstawowych w zakresie ochrony środowiska przewidzianych do realizacji w okresie do 2018 roku.

Tabela 5	Szacunkowe koszty realizacji Programu	
Grupa działań	Przewidywany zakres działań	Przewidywane koszty wdrożenia [zł]
Środowisko przyrodnicze i ochrona przyrody	podnoszenie lesistości gminy - współpraca z nadleśnictwem i powiatem	rocznie ok. 15 000
	Zagospodarowanie zielenią terenów antropogenicznych - rozszerzenie oferty rekreacyjno-turystycznej	rocznie ok. 15 000
	dokonanie oceny zachowania parków podworskich oraz ich utrzymanie	rocznie ok. 8 000 (starostwo + gminy)
Powietrze atmosferyczne	propagowanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (współpraca ze starostwem) – W, K	rocznie ok. 2 000
	W zakresie dróg ul. Łąkowa i ul. Wąska	687 000
	Opracowanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Polanka Wielka	12000
Zasoby wodne i gospodarka	II etap budowy kanalizacji sanitarnej w Polance Wielkiej dokończenie ul. Ogrodowej z ul. Kościelną ul.	

wodno-ściekowa	Słoneczna, ul. Południowa, ul. Stroma ul. Długa od Centrum	
	Etap III inwestycji dotyczącej budowy kanalizacji sanitarnej obejmie ulice: Kasztanową, Stawową, Brzozową, Graniczną, Spacerową oraz Rolną.	8 000
Zasoby surowców mineralnych	współpraca ze starostwem i UW w sprawach związanych z eksploatacją surowców mineralnych	bd
Ochrona powierzchni ziemi i gleb	Współpraca ze starostwem przy opracowaniu (wraz z IUNG w Puławach) programu ochrony gleb przed erozją na wybranych terenach	bd
	podjęcie działań mających na celu zmianę sposobu użytkowania gruntów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dróg	bd
Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	Współpraca przy sporządzeniu rejestru terenów zagrożonych promieniowaniem elektromagnetycznym	bd
	wprowadzenie do planów miejscowych zapisów, dotyczących istniejących i projektowanych obiektów promieniowania niejonizującego wraz ze wskazaniem stref II stopnia	w ramach kosztów opracowania miejscowego planu dla gminy
Poważne awarie przemysłowe i drogowe	koordynacja działań szkół, organizacji i instytucji	bd
Edukacja ekologiczna	informacji dotyczących problematyki ochrony środowiska (witryny internetowe, broszury, publikacje stworzenie powszechnego dostępu do	bd
	edukacja środowisk wiejskich	bd.

Tabela 6	OBOWIĄZKI STAROSTÓW , PREZYDENTÓW MIAST, WÓJTÓW I BURMISTRZÓW WYNIKAJACE Z AKTÓW PRAWNYCH	
Ustawa	Artykuł	Zapis
<i>Prawo wodne</i> 18.07.200 1 Dz.U. nr 115 poz.1229	<i>dział I, Rozdział 1</i> art. 4 ust. 1	<i>Organami właściwymi w sprawach gospodarowania wodami są: organy jednostek samorządu terytorialnego</i>
	<i>rozdział 2, art. 15, ust. 2</i>	<i>Linie brzegu ustala w drodze decyzji: właściwy starosta realizujący zadanie z zakresu administracji rządowej - dla pozostałych wód.</i>
	<i>roz. 3, art. 29, ust. 3</i>	<i>Jeżeli spowodowane przez właściciela gruntu zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, nakazać właścicielowi gruntu przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom.</i>
	<i>art. 30, ust. 1 i 2</i>	<i>1. Właściciele gruntów mogą, w drodze pisemnej ugody, ustalić zmiany stanu wody na gruntach, jeżeli zmiany te nie wpłyną szkodliwie na inne nieruchomości lub na gospodarkę wodną; ugoda nie może dotyczyć wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.</i> <i>2. Realizacja postanowień ugody jest możliwa po zatwierdzeniu, w drodze decyzji, odpowiednio przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta; z wnioskiem o zatwierdzenie ugody występują umawiający się właściciele gruntów.</i>
	<i>dział V, -, art. 85, ust. 4</i>	<i>Starosta może, w drodze decyzji, nakazać usunięcie drzew lub krzewów z wałów przeciwpowodziowych oraz terenów, o których mowa w ust. 1 pkt. 2.</i> <i>(1. Dla zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zabrania się:</i> <i>2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału,)</i>

	art. 86, ust. 1	W przypadku wykonania na wale przeciwpowodziowym lub w jego pobliżu, albo na obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią, robót lub innych czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, a nie zostały objęte decyzją, o której mowa w art. 83 ust. 2 pkt 1 lub w art. 85 ust. 3 (rozkopywania wałów, wbijania słupów, ustawiania znaków przez nieupoważnione osoby) , starosta może nakazać, w drodze decyzji, przywrócenie stanu poprzedniego na koszt tego, kto je wykonał.
	dział VI, roz. 2, art. 107, ust. 6	Strefę ochronną urządzeń pomiarowych służb państwowych ustanawia, w drodze decyzji, starosta, na wniosek właściwej służby, określając zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary, na których obowiązują, stosownie do przepisów ust. 5. Wniosek powinien zawierać propozycje granic strefy wraz z planem sytuacyjnym oraz propozycje dotyczące zakazów, nakazów lub ograniczeń w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wód.
	ust. 7	W decyzji, o której mowa w ust. 6 (6. Strefę ochronną urządzeń pomiarowych służb państwowych ustanawia, w drodze decyzji, starosta, na wniosek właściwej służby, określając zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary, na których obowiązują, stosownie do przepisów ust. 5. Wniosek powinien zawierać propozycje granic strefy wraz z planem sytuacyjnym oraz propozycje dotyczące zakazów, nakazów lub ograniczeń w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wód.) starosta może nakazać usunięcie drzew lub krzewów.
	roz. 4, art. 140, ust. 1	Organem właściwym do wydawania pozwoleń wodnoprawnych, z zastrzeżeniem ust. 2 (2. Wojewoda wydaje pozwolenia wodnoprawne: 1) jeżeli szczególne korzystanie z wód lub wykonywanie urządzeń wodnych jest związane z przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wynika z przepisów o ochronie środowiska, oraz z eksploatacją instalacji lub urządzeń wodnych na terenach zakładów w rozumieniu ustawy - Prawo ochrony środowiska zaliczanych do tych przedsięwzięć, 2) na wykonanie urządzeń wodnych zabezpieczających przed powodzią, 3) na przerzuty wody, 4) na wprowadzanie do wód powierzchniowych substancji

		chemicznych hamujących rozwój glonów, 5) o których mowa w art. 122 ust. 2, 6) jeżeli szczególne korzystanie z wód lub wykonanie urządzeń wodnych odbywa się na terenach zamkniętych w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo ochrony środowiska.) , jest starosta, wykonujący to zadanie jako zadanie z zakresu administracji rządowej.
	dział VII, roz. 1, art. 165, ust. 3	Starosta właściwy miejscowo dla siedziby spółki wodnej zatwierdza statut spółki w drodze decyzji; w przypadku niezgodności statutu z prawem starosta wzywa do usunięcia niezgodności statutu z prawem w określonym terminie, a jeżeli niezgodności nie zostaną usunięte - odmawia, w drodze decyzji, jego zatwierdzenia.
	ust. 4	Spółka wodna nabywa osobowość prawną z chwilą uprawomocnienia się decyzji starosty o zatwierdzeniu statutu.
	dział X, roz. 2, art. 217, ust. 2	Przejście mienia, o którym mowa w ust. 1 (1. Z dniem wejścia w życie ustawy stanowiące własność Skarbu Państwa wody oraz grunty pokryte tymi wodami przechodzą w trwały zarząd odpowiednio - urzędów morskich, regionalnych zarządów gospodarki wodnej, parków narodowych, stosownie do art. 11 ust. 1 pkt 1-3.) stwierdza, na wniosek zainteresowanego, właściwy starosta wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej.
	roz. 1, art. 196, ust. 6	W obwodach rybackich, przez które przebiega granica województw lub powiatów, w sprawach dotyczących rybactwa właściwy jest wojewoda lub starosta tego województwa lub powiatu, na terenie którego znajduje się większa część powierzchni obwodu rybackiego. W innych przypadkach właściwość miejscową w sprawach dotyczących rybactwa ustalają, w drodze porozumienia, zainteresowani wojewodowie lub starostowie.”;
	dział VII, roz. 1, art. 168	Na wniosek spółki wodnej lub zainteresowanego zakładu starosta, w drodze decyzji, może włączyć zakład do spółki, jeżeli jest to uzasadnione celami, dla których spółka została utworzona.
	art. 170, ust. 3	Jeżeli uchwalone przez spółkę wodną, zajmującą się utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, składki i inne świadczenia nie wystarczają na wykonanie przewidzianych na dany rok zadań statutowych, starosta może organom spółki zwrócić uwagę na konieczność podwyższenia wysokości tych składek lub innych świadczeń.

	art. 171, ust. 2	Wysokość i rodzaj świadczeń, o których mowa w ust. 1 (1. Jeżeli osoby, które nie są członkami spółki wodnej, odnoszą korzyści z urządzeń spółki lub przyczyniają się do zanieczyszczania wody, dla której ochrony spółka została utworzona, obowiązane są do ponoszenia świadczeń na rzecz spółki.) , ustala, w drodze decyzji, starosta.
	roz. 3, art. 178	Nadzór i kontrolę nad działalnością spółek wodnych sprawuje starosta.
	art. 179 (cały)	Zarząd spółki wodnej obowiązany jest do przedłożenia staroście uchwał organów spółki w terminie 7 dni od dnia ich podjęcia. 2. Uchwały organów spółki wodnej sprzeczne z prawem lub statutem są nieważne; o nieważności uchwał w całości lub w części orzeka, w drodze decyzji, starosta w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały. 3. Starosta, wszczynając postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały, może wstrzymać jej wykonanie. 4. Decyzja, o której mowa w ust. 2, jest ostateczna; spółka wodna, której uchwała została uchylona, może zwrócić się do starosty z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, a po wyczerpaniu tego trybu spółce wodnej przysługuje skarga do sądu administracyjnego.
	art. 180	W przypadku powtarzającego się naruszania przez zarząd prawa lub statutu starosta może, w drodze decyzji, rozwiązać zarząd, wyznaczając osobę pełniącą jego obowiązki. W terminie 3 miesięcy od dnia, w którym decyzja, o której mowa w ust. 1 (1. W przypadku powtarzającego się naruszania przez zarząd prawa lub statutu starosta może, w drodze decyzji, rozwiązać zarząd, wyznaczając osobę pełniącą jego obowiązki.) , stała się ostateczna, osoba wyznaczona do pełnienia obowiązków zarządu jest obowiązana zwołać walne zgromadzenie w celu wybrania nowego zarządu. Jeżeli walne zgromadzenie nie dokona wyboru nowego zarządu, starosta może ustanowić, w drodze decyzji, zarząd komisaryczny spółki wodnej na czas oznaczony, nie dłuższy niż rok
	roz. 4, art. 182, ust. 3	W przypadku rozwiązania spółki na podstawie decyzji, o której mowa w art. 181 ust. 2 (2. Spółka wodna może być rozwiązana przez starostę, w drodze decyzji, jeżeli:

		1) działalność spółki narusza prawo lub statut albo 2) upłynął termin, na jaki został ustanowiony zarząd komisaryczny, o którym mowa w art. 180 ust. 3, a walne zgromadzenie nie dokonało wyboru nowego zarządu, 3) liczba członków jest mniejsza niż określona w art. 165 ust. 1.) , likwidatora wyznacza starosta.
	ust. 5	Likwidator wynagradzany jest na koszt spółki; wysokość wynagrodzenia ustala starosta.
	art. 184	Starosta po otrzymaniu uchwały walnego zgromadzenia spółki wodnej w likwidacji o zatwierdzeniu ostatecznych rachunków i sprawozdań likwidatora występuje z wnioskiem o wykreślenie spółki wodnej z katastru wodnego.
	dział I, roz. 3, art. 29, ust. 3	Jeżeli spowodowane przez właściciela gruntu zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, nakazać właścicielowi gruntu przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom.
	art. 30, ust. 2	Realizacja postanowień ugody jest możliwa po zatwierdzeniu, w drodze decyzji, odpowiednio przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta; z wnioskiem o zatwierdzenie ugody występują umawiający się właściciele gruntów.
Ustawa o odpadach 27.04.2001 Dz. U. nr 62, poz. 628	roz. 4, art. 18, ust. 4	Kopię wydanej decyzji wojewoda lub starosta przekazuje właściwemu marszałkowi województwa oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.
	art. 19, ust. 2	Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi jest zatwierdzany w drodze decyzji przez właściwy organ, którym jest: starosta - dla pozostałych przedsięwzięć.
	ust. 4, 5 i 6	Wojewoda zatwierdza program gospodarki odpadami niebezpiecznymi po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, właściwego ze względu na miejsce wytwarzania odpadów niebezpiecznych. Starosta zatwierdza program gospodarki odpadami niebezpiecznymi po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta oraz powiatowego inspektora sanitarnego,

		właściwych ze względu na miejsce wytwarzania odpadów niebezpiecznych; wymóg zasięgnięcia opinii prezydenta miasta nie dotyczy prezydenta miasta na prawach powiatu. 6. Kopię wydanej decyzji wojewoda lub starosta przekazuje właściwemu marszałkowi województwa oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.
	art. 22, ust. 2	Kopię wydanej decyzji wojewoda lub starosta przekazuje właściwemu wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.
	art. 24, ust. 2	Informację o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami przedkłada się właściwemu organowi na dwa miesiące przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów lub zmianą tej działalności wpływającą, na rodzaj lub ilość wytwarzanych odpadów lub sposób gospodarowania nimi. starosta - dla pozostałych przedsięwzięć
	ust. 9	Kopię informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, a także decyzji, o których mowa w ust. 5, 6 (5. Do rozpoczęcia działalności powodującej powstawanie odpadów można przystąpić, jeżeli organ właściwy do przyjęcia informacji, o której mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia złożenia informacji nie wniesie sprzeciwu w drodze decyzji. 6. W przypadku stwierdzenia przez organ na podstawie złożonej informacji, o której mowa w ust. 1, lub własnych ustaleń, że odpady niebezpieczne wytworzone w ilości do 100 kg rocznie mogą powodować, ze względu na ich ilość lub rodzaj, zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska, organ w terminie miesiąca od otrzymania informacji zobowiązuje, w drodze decyzji, wytwórcę odpadów do przedłożenia wniosku o zatwierdzenie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi.) i ust. 8, (8. Jeżeli wytwórca odpadów mimo wezwania, o którym mowa w ust. 7, nadal narusza przepisy ustawy lub działa w sposób niezgodny ze złożoną informacją, organ właściwy do otrzymania informacji wstrzymuje w drodze decyzji działalność powodującą wytwarzanie odpadów, uwzględniając potrzebę bezpiecznego dla środowiska zakończenia tej działalności. W takim przypadku wytwórca odpadów zobowiązany jest do usunięcia skutków prowadzonej działalności na własny koszt.) wojewoda lub starosta przekazuje właściwemu marszałkowi województwa oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi

		miasta.
	art. 26, ust. 3	Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów jest wydawane, w drodze decyzji, przez właściwy organ, na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat. Właściwym organem, o którym mowa w ust. 2 (2. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów jest wydawane, w drodze decyzji, przez właściwy organ, na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat.) , jest: starosta - dla pozostałych przedsięwzięć
	ust. 5. 6 i 7	Wojewoda wydaje zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów Starosta wydaje zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta oraz powiatowego inspektora sanitarnego, właściwych ze względu na miejsce prowadzenia działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów; wymóg zasięgnięcia opinii prezydenta miasta nie dotyczy prezydenta miasta na prawach powiatu. 7. Kopię wydanej decyzji wojewoda lub starosta przekazuje właściwemu marszałkowi województwa oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.
	art. 28, ust. 2 i 3	Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów wydaje starosta po zasięgnięciu opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta oraz powiatowego inspektora sanitarnego; wymóg zasięgnięcia opinii prezydenta miasta nie dotyczy prezydenta miasta na prawach powiatu. 3. Właściwym starostą, o którym mowa w ust. 2, jest: 1) do wydania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów - starosta właściwy ze względu na miejsce zbierania odpadów, 2) do wydania zezwolenia na transport odpadów - starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów.
	ust. 7	Kopię wydanej decyzji starosta przekazuje właściwemu marszałkowi województwa.

	art. 29, ust. 3	<i>Kopię wydanej decyzji wojewoda lub starosta przekazuje właściwemu wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.</i>
	art. 30, ust. 7	<i>Kopię wydanej decyzji wojewoda lub starosta przekazuje właściwemu marszałkowi województwa oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.</i>
	art. 30, ust. 5	<i>Posiadacz odpadów, który jest zwolniony z obowiązku uzyskiwania zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie ust. 4 (4. Decyzji, o której mowa w ust. 2, właściwy organ może nadać rygor natychmiastowej wykonalności uwzględniając potrzebę bezpiecznego dla środowiska zakończenia działalności.) , ma obowiązek zgłoszenia do rejestru prowadzonego przez starostę właściwego ze względu na miejsce prowadzenia zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, a w przypadku transportu odpadów - przez starostę właściwego ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów. Starosta przekazuje marszałkowi województwa łączne zestawienie rejestrów, w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy.</i>
	art. 37, ust. 7	<i>Dostęp do wojewódzkiej bazy danych posiadają: minister właściwy do spraw środowiska, wojewoda, starosta, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, wojewódzki inspektor ochrony środowiska oraz wojewódzki urząd statystyczny.</i>
	roz. 7, art. 53, ust. 3	<i>Instrukcję eksploatacji składowiska odpadów zatwierdza, w drodze decyzji: starosta - dla pozostałych przedsięwzięć.</i>
	art. 54, ust. 2	<i>Zgodę na zamknięcie składowiska odpadów lub jego wydzielonej części wydaje, na wniosek zarządzającego składowiskiem odpadów, w drodze decyzji starosta - dla pozostałych przedsięwzięć po przeprowadzeniu kontroli składowiska odpadów przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.</i>
	roz. 4, art. 31, ust. 4	<i>Jeżeli miejsce prowadzenia odzysku, unieszkodliwiania lub zbierania odpadów przez wytwórcę, o którym mowa w ust. 1 (1. Wytwórca odpadów, który prowadzi działalność w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania lub transportu odpadów jest zwolniony z obowiązku uzyskania zezwolenia na prowadzenie tej działalności, jeżeli posiada pozwolenie na wytwarzanie odpadów lub decyzję zatwierdzającą program</i>

		gospodarki odpadami niebezpiecznymi.) , jest inne niż miejsce wytwarzania odpadów, właściwy organ wydając pozwolenie na wytwarzanie odpadów lub decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi zasięga opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a jeżeli organem właściwym jest starosta - również powiatowego inspektora sanitarnego, właściwych ze względu na miejsce prowadzenia odzysku, unieszkodliwiania lub zbierania odpadów.
	roz. 4, art. 34, ust. 1	Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w drodze decyzji, nakazuje posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, wskazując sposób wykonania tej decyzji.
Prawo Ochrony Środowiska Dz.U nr 62 poz.627	dział IV, roz. 2, art. 30, ust. 2	Dostępne bazy danych prowadzą: starosta - w zakresie informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5 (1. Informacje dotyczące: 4) wyników badań, o których mowa w art. 109 ust. 2, 5) terenów, o których mowa w art. 110,) oraz, gdy dotyczy to terenów, o których mowa w art. 117 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 (2. Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo dla: 1) aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, 3. Powiatowy program ochrony środowiska może określać inne niż wymienione w ust. 2 tereny, dla których dokonywana będzie ocena stanu akustycznego środowiska.) w zakresie informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7(6) wyników pomiarów, o których mowa w art. 118 ust. 1, 7) terenów, o których mowa w art. 118 ust. 6 i art. 119 ust. 1,)
	tytuł II, dział IV, art. 102, ust. 4 i 5, 8	Starosta dokonuje rekultywacji, jeżeli: 1) podmiot, który spowodował zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, nie dysponuje prawami do powierzchni ziemi, pozwalającymi na jej przeprowadzenie, lub 2) nie można wszcząć postępowania egzekucyjnego dotyczącego obowiązku rekultywacji albo egzekucja okazała się bezskuteczna, lub 3) zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu nastąpiło w wyniku klęski żywiołowej. 5. Starosta dokonuje rekultywacji także wówczas, gdy z

		<i>uwagi na zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku konieczne jest natychmiastowe jej dokonanie.</i> 8. Obowiązek poniesienia kosztów rekultywacji, ich wysokość oraz sposób uiszczenia określa, w drodze decyzji, starosta.
	art. 107, ust. 1	<i>Na obszarze, na którym istnieje przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi, starosta może, w drodze decyzji, nałożyć na władający powierzchnią ziemi podmiot korzystający ze środowiska, obowiązany do rekultywacji, obowiązek prowadzenia pomiarów zawartości substancji w glebie lub ziemi. Podmiot obowiązany jest w tym przypadku przechowywać wyniki pomiarów przez 5 lat od zakończenia roku kalendarzowego, którego dotyczą.</i>
	art. 108, ust. 1	<i>W przypadkach, o których mowa w art. 102 ust. 4 i 5 (4. Starosta dokonuje rekultywacji, jeżeli:</i> <i>1) podmiot, który spowodował zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, nie dysponuje prawami do powierzchni ziemi, pozwalającymi na jej przeprowadzenie, lub</i> <i>2) nie można wszcząć postępowania egzekucyjnego dotyczącego obowiązku rekultywacji albo egzekucja okazała się bezskuteczna, lub</i> <i>3) zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu nastąpiło w wyniku klęski żywiołowej.</i> <i>5. Starosta dokonuje rekultywacji także wówczas, gdy z uwagi na zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku konieczne jest natychmiastowe jej dokonanie.)</i> starosta określa, w drodze decyzji, zakres, sposób oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekultywacji
	art. 109, ust. 2	Starosta prowadzi okresowe badania jakości gleby i ziemi.
	art. 110	<i>Starosta prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi, z wyszczególnieniem obszarów, na których obowiązek rekultywacji obciąża starostę.</i>
	art. 111, ust. 2	Starosta może przeprowadzić rekultywację powierzchni ziemi pomimo nieujęcia zadania w programie, o którym mowa w ust. 1, jeżeli stwierdzi, iż nieprzeprowadzenie rekultywacji

		<i>spowoduje pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi.</i>
	<i>dział V, art. 118, ust. 1</i>	<i>Na potrzeby oceny stanu akustycznego środowiska, o której mowa w art. 117 ust. 2 pkt 1(2. Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo dla:</i> <i>1) aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,)</i> <i>i ust. 3 (3. Powiatowy program ochrony środowiska może określać inne niż wymienione w ust. 2 tereny, dla których dokonywana będzie ocena stanu akustycznego środowiska.)</i> <i>, starosta sporządza, co 5 lat, mapy akustyczne, z zastrzeżeniem ust. 2.</i>
	<i>art. 120</i>	<i>Starosta przekazuje, niezwłocznie po sporządzeniu, zarządowi województwa, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska oraz wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu mapy akustyczne, o których mowa w art. 118.</i>
	<i>dział IX, roz. 2, art. 131, ust. 1</i>	<i>W razie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości, o którym mowa w art. 130 ust. 1, na żądanie poszkodowanego właściwy starosta ustala, w drodze decyzji, wysokość odszkodowania; decyzja jest niezaskarżalna</i>
	<i>tytuł VII, dział I, art. 376</i>	<i>Organami ochrony środowiska, z zastrzeżeniem art. 377 (Organy Inspekcji Ochrony Środowiska działające na podstawie przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska wykonują zadania w zakresie ochrony środowiska, jeżeli ustawa tak stanowi.)</i> <i>, są:</i> <i>1) wójt, burmistrz lub prezydent miasta,</i> <i>2) starosta,</i> <i>3) wojewoda,</i> <i>4) minister właściwy do spraw środowiska</i>
	<i>art. 379, ust. 1 i 2</i>	<i>1) Marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta sprawują kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów.</i> <i>2. Organy, o których mowa w ust. 1, mogą upoważnić do wykonywania funkcji kontrolnych pracowników podległych im urzędów marszałkowskich, powiatowych, miejskich lub gminnych lub funkcjonariuszy straży gminnych</i>
	<i>ust. 4 i 5</i>	<i>Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta, marszałek województwa lub osoby przez nich upoważnione są uprawnieni do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o</i>

		ochronie środowiska. 5. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta lub marszałek województwa występują do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli organy te stwierdzą naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić, przekazując dokumentację sprawy.
	tytuł III, dział II, roz. 2, art. 162, ust. 5 i 6	Informacje w formie uproszczonej przedkłada się wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. 6. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta okresowo przedkłada wojewodzie informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.
	tytuł IV, dział III, art. 368, ust. 1 i 2	W razie naruszenia warunków decyzji określającej wymagania dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, prowadzonej przez osobę fizyczną w ramach zwykłego korzystania ze środowiska, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, wstrzymać użytkowanie instalacji; art. 367 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio. 2. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, wstrzymać użytkowanie instalacji lub urządzenia, jeżeli osoba fizyczna nie dostosowała się do wymagań decyzji, o której mowa w art. 363.
	art. 372, ust. 1	Po stwierdzeniu, iż ustały przyczyny wstrzymania działalności, wojewódzki inspektor ochrony środowiska, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, na wniosek zainteresowanego, wyraża zgodę na podjęcie wstrzymanej działalności.
	tytuł VII, dział I, art. 378, ust. 3	W przypadku zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne, wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest właściwy w sprawach: 1) wydawania decyzji, o których mowa w art. 150 ust. 1 i art. 154 ust. 1, 2) przyjmowania wyników pomiarów, o których mowa w art. 149 i 150, 3) przyjmowania zgłoszeń, o których mowa w art. 152 ust. 1.
	dział II, roz. IV, art. 421, ust. 5	Starostowie, wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast zatwierdzone zestawienie przychodów i wydatków odpowiednio powiatowego i gminnego funduszu podają do publicznej wiadomości

	<i>tytuł VIII, dział III, art. 437, ust. 3</i>	<i>Starostowie, wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast zatwierdzone zestawienie przychodów i wydatków odpowiednio powiatowego i gminnego funduszu podają do publicznej wiadomości</i>
--	--	---

IV. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

W opracowaniu przedstawiono stan środowiska przyrodniczego na terenie gminy Polanka Wielka, dokonano jego oceny (porównanie z istniejącymi wymogami - przepisami) i na tej podstawie zaprojektowano szereg działań niezbędnych do przeprowadzenia w gminie.

Kwestie w zakresie ochrony środowiska określają położenie gminy oraz identyfikują zagrożenia dla wszystkich jego komponentów.

Źródłami informacji dla Aktualizacji Programu... były materiały i informacje uzyskane: z Urzędu Gminy Polanka Wielka (w tym dokumenty i opracowania własne Urzędu), z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (w tym dokumenty udostępniane na stronach internetowych), oraz dane publikowane i udostępniane na stronach internetowych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Wojewódzki Urząd Statystyczny, Państwową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie, a także prace instytutów i placówek naukowo – badawczych z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami, jak również dostępna literatura fachowa.

Należy podkreślić, iż stan środowiska na omawianym terenie jest zadowalający, choć można wyróżnić kilka obszarów, gdzie wyraźnie widać opóźnienia w kwestii wspierania jego ochrony. Do obszarów tych należą:

- ochrona powietrza atmosferycznego - obniżanie wielkości emisji gazów i pyłów pochodzących z palenisk domowych, kotłowni węglowych, poprzez zamianę na paliwa ekologiczne;
- ochrona przed hałasem - (szczególnie wzdłuż dróg) obniżenie poziomu hałasu;
- gospodarka wodno-ściekowa - konieczność szybszego rozwoju sieci kanalizacyjnej;
- edukacja ekologiczna, która wprawdzie nie przekłada się natychmiast na stan środowiska naturalnego, lecz jest działaniem niezbędnym, którego „owoce” będzie można zbierać w przyszłości.

W innych obszarach środowiska jego stan jest lepszy, co nie zwalnia jednak z obowiązku realizacji działań przewidzianych dla tych obszarów.

W opracowaniu określono działania krótko- i długoterminowe w podziale na lata 2014-2018 oraz do roku 2022. Do działań tych wpisano już te, które są w trakcie bieżącej realizacji oraz te, które są projektowane na lata następne.

Realizacja zaproponowanych działań wiąże się z koniecznością wydatkowania niekiedy znacznych środków finansowych. W związku z tym, w jednym z rozdziałów przedstawiono przybliżony preliminarz środków niezbędnych dla realizacji tych działań. Preliminarz ten będzie pomocny dla władz gminy przy konstruowaniu budżetu.

Należy podkreślić, iż w miarę upływu czasu pewnej korekcie (zmianie) będą ulegać działania, a wraz z nimi środki przewidziane do ich realizacji.

Realizacja programu pozostaje w zakresie Rady Gminy oraz Wójta, który co 2 lata powinien jej przedkładać sprawozdanie z realizacji przedmiotowego Programu.

Cele i działania proponowane w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Polanka Wielka” powinny skutkować tworzeniem warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa gminy, które służyć będą ochronie i poprawie stanu środowiska przyrodniczego. Realizator celów w nim wytyczonych powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie gminy